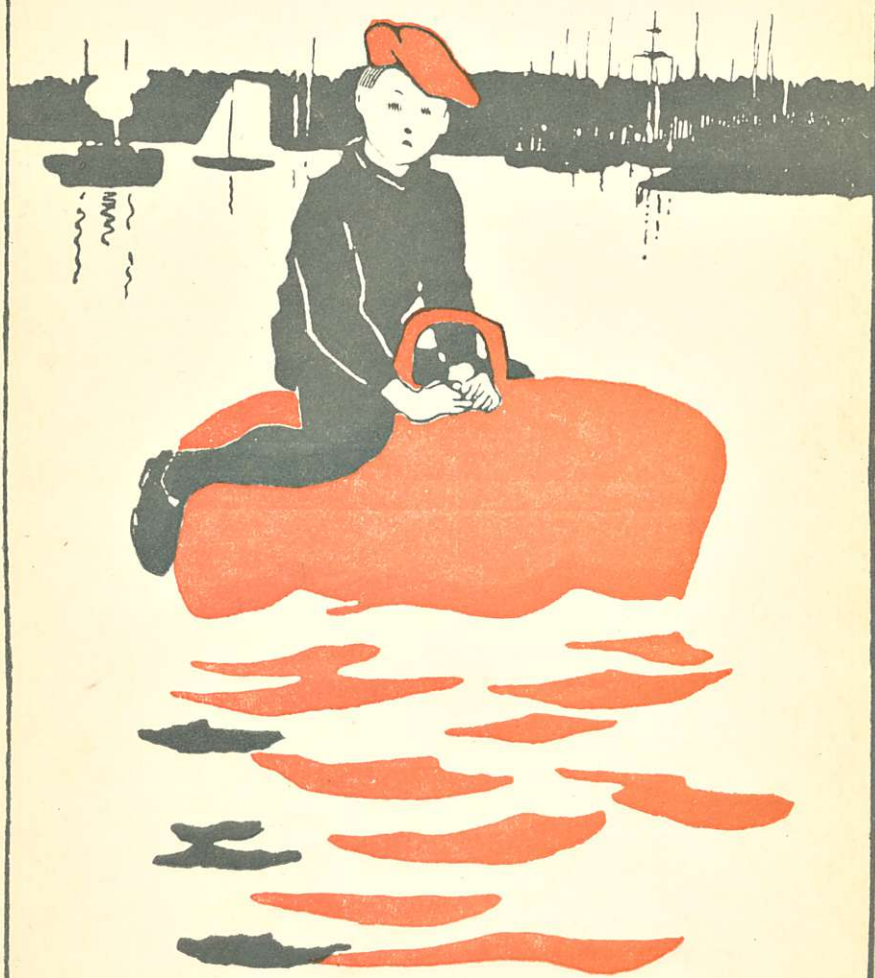

DIKKEN ZWILGMAYER
MIES PUOLESTAAN

DIKKEN ZWILGMEYER

MIES PUOLESTAAN

(LILLE JAN BLUHME)

NORJANKIELESTÄ SUOMENTANUT

LAURI KARILA

ARVI A. KARISTO OSAKEYHTIO
HÄMEENLINNA

„KARISTON NUORISONKIRJOJA“ 19.

Pikku Jan Bluhme.

Oh, kaikki oli niin ällöttävää!

Senkin keho Tellef Olsen! Joka oli käyskennellyt ja ärsytellyt ja ylvästelemistään ylvästellyt lihaksistaan! Ikäänkuin hän olisi ainoa kaupunkilainen, jolla oli lihakset.

Oh ei, Tellef Olsen, vaariseni, anna olla tulematta tänne!

Jan Bluhme ojensi voimakkaasti käsivartensa ja sitte koukisti sen, hampaat yhteen puristettuina ja tummanpunaisena kasvoiltaan:

Hänellä oli sikamaisen hyvät lihakset. —

Juuri tuollaiset pifi lihasten olla, jännittyä kaareksi käsivarressa ja tuntua kuin raudalta.

Uh, kuinka häntä oli kyllästyttänyt, kun muutkin pojat kehuivat Tellefiä, eihän muuta enää saanut kuulla — siksi hän kadotti kärsivällisyytensä eilenkin — niin että he saivat kerrankin nähdä, kuka oli vahvin.

Voi armias, kuinka hän peittoosi hänet!

Mutta hänellä lieneekin lupa kysyä, eikö jokainen kadottaisi kärsivällisyyttään ja vähän äkämystyisi, kun istuskelisi rauhassa aidalla eikä ajattelisi niin mitään, ja sitte tulisi toinen ja pistäisi takapäähän pitkällä kepillä.

Sillä juuri siten oli käynyt. Hän oli kävellyt koko iltapäivän pisimmillä puujaloillaan, jotka rikusta rikkuun

olivat metrin ja kolmekymmentä pitkät, ja sitte hän oli istuutunut korkealle aidalle, joka oli Jensenkujalle päin. Hänen kasvonsa olivat olleet pihaan päin ja takapuoli Jensenkujaan. Ja juuri silloin tuo ilkeä Tellef kulki ohi. Ja pisti häntä terävällä kepillä takapäähän. Muutta mutkitta.

Hänellä siis lienee lupa kysyä, eikö se ollut alhaisesti tehty.

Mutta sitte hän saikin kakkunsa kuumina. Sillä hän oli hypännyt aidalta kuin salama ja juossut hänen kimppuunsa.

Auta armias, kuinka hän ulvoi!

Ja kuinka paljon hänellä olikaan verta nenässään! Sillä hän oli vain kerran tohaissut hänen nenäänsä — ja hyi, kuinka siitä oli ruiskunut verta!

Se oli suorastaan ilkeätä. Ja hänen takkinsa repesi. Ja hänen ongensiimensa meni poikki monesta paikasta, sillä sekini hänellä oli ollut kädessään. Se oli muuten kurja siima, mutta oli kumma, miten paljon hän sentään sai sillä kaloja.

Sillä hänen täytyi kalastaa äidilleen jok'ikinen päivä, he kun olivat niin köyhiä. Ihmiset puhuivat, että Tellefin kotona syötiin kalaa aamiaiseksi, päiväilliseksi ja illalliseksi.

Hyi, se mahtoi olla ilkeää. Mikään ei ollut niin ällöttävää kuin se, että hän tullessaan koulusta kotiin oikein nälkäisenä huusi keittiön ovesta: „Mitä saamme päiväilliseksi?“ ja sitte kyökkäri Olea vastasi: „Turskaa.“

Hänen puolestaan he saivat itse syödä turskansa. Olkoon se kuinka mureaa tahansa, sellaista, josta vanhat ihmiset niin kovin pitivät, niin se oli siftekini ilkeää ruokaa. Ja ajatteles, ettei Tellefin kotona syöty muuta. Ha, ha!

Muuten Tellef oli kynsinyt pahasti hänen poskeaan. Se teki sikamaisen kipeää — pitkä naarmu — uh!

Mutta nyt saivatkin sekä hän että kaikki muut nähdä, kuka oli vahvin. Ja niinpä hän pääsi kaikesta kohusta, jota oli pideetty Tellefin lihaksista.

— Muuten olisi rajun kivaa olla niin vahva, että jos tahtoisi, niin voisi esim. antaa loiftiin kaikille ihmisille — niin, hän tarkoitti tietysti kaikille pojille. Ei siksi, että häntä haluttaisi antaa selkään kaikille ihmisille, mutta että hänellä vain olisi voimia siihen, jos tarve tulisi.

Ja että voisi pidellä raskaimpiakin esineitä ojennefussa kädessä!

Hänellä oli joka päivä kotona suuri voimistelunäytös, jolloin hän ojennefui käsivarsin piteli ruokahuoneen tuoleja. Nyt hän selvisi siitä loistavasti. Siksi hän olikin ajatellut viime aikoina, että hän ryhtyisi harjoittelemaan voidakseen nostaa sisarensakin koukistamattomin käsivarsin. Alottaisi pienimmästä ja niin hän ajan pitkään jaksaisi ehkä pidellä isointakin. Ehkä hän ei sentään jaksaisi nostaa Astaa, eikä jaksaisikaan — sillä hän oli liian lihava. Ja kylläpä se likka söikin!

Mutta kuinka tympäiseviä he olivatkaan. Huusivat, kun hän vain koskettikin heitä.

Sillä mitä tapahtuikaan eilen päivällisajalla?

Hän oli vain aivan viattomasti ja kauniisti ottanut Dagnyn ja tahtoi koettaa, voisiko pitää häntä kättä koukistamatta kaksi minuuttia. Ja silloin oli tuo iso lapsi, joka oli koko vuoden vanha, parkunut niin kovasti, että joka puolelta oli kiirehditty hätään. Isäkin pää pörröisenä ja kipinöivän kiukkuisena oli joutunut apuun päivällisunestaan. Hyi, se oli ilkeää, sitä se oli! Senkin konu mukula! Heidänhän olisi pitänyt ymmärtää, että se oli vain voimankoeftusta.

Hän oli saanut pari korvatillikkaa isältä, ja ne olivat aika läimäyksiä, ja surkeata oli ollut koko iltapäivä. Mutta sitte hänen päähänsä oli pälkähtänyt tanssia ma-surkkaa pisimmillä puujaloillaan, ja niin hän oli onneksi unohtanut koko asian.

Mutta sittehän tuli Tellef, joka pisti häntä takapäähän!
Ja sitte koko selkäänanto ja tappelu!

Ja eikös Sahlgaardin matamikin tullut puutarhaansa ja haukkunut ja uhannut lihavine nyrkkineen, kun Tellef ja hän rehkivät juuri pahimmillaan. Ja hänen alahuulensa oli niin iso, että sen päällä olisi helposti voinut istua. Sen hän näki, vilkaistessaan häneen. Ja tietysti hän tulisi kantelemaan äidille. Oli tämä aika soppaa koko moska.

Mutta eipä hän muuten tuosta kaikesta mitään piitanut! Ja Jan Bluhme vihelsi, kädet housuntaskuihin pistettyinä, kovaa ja terävästi: „Norja, armas synnyinmaamme“ —

— Muuten oli konua, että Tellefin siima katkesi. Se oli sikamaisen onnetonta. Ja hänen takkinsa. No, kun hän kerran on niin ilkeä, niin hän ei voi muuta odottaa.

„Norja armas synnyinmaamme“ — kovaa ja kimeästi taas. Tosiaankin, hän tarkastelisi omiakin kalastusvehkeitään. Sillä nykyäänhän ihmiset eivät muusta puhuneetkaan kuin kalastuksesta. Wilhelm Holmkaan ei tänään tehnyt muuta kuin kerskaili koulussa uudesta ongen-siimastaan.

Hänen siimansa piti riippua kodan seinällä. Tietysti sitä ei siellä ollut. Kuka vintiö sen oli vienyt?

— Iso etsintä ja kohu joka paikassa.

Kuinka huolimattomia ihmiset olivatkaan! Täällä ne olivat käyneet ja panneet hänen siimansa fies minne. Tästä saattoi totisesti raivostua,

No — tuolla se oli. Kodan astiakaapissa. Jan Bluhme lupasi itselleen, että se, joka oli pannut sen sinne, saisi kuuman löylytyksen. Mutta kukaan tietysti ei ollut pannut sitä sinne.

Eihän nyt — ei toki.

Mutta että syy oli Olea kyökkäriin, siitä hän panisi päänsä pantiksi.

— Mutta hyi, noin kurjat vehkeet. Ei hän voinut muistaa niiden olleen noin kelvottomat. Ne tuskin pysyivät koossa. Oli miltei noloa olla tuollaisen huonon siiman omistaja, etenkin nyt, kun Wilhelm Holmilla oli upi uusi, ja Filip Krag oli puhunut, että hänkin saisi uuden tänään iltapäivällä.

— Todellakin, eikö hän vain menisikin Isac enon luo Kongsgardiin iltapäivällä. Siitä oli kauan, kun hän oli ollut siellä, kokonaista neljätoista päivää.

— Oli sentään sikamaisen mainiota, että oli sellainen eno kuin Kongsgardin Isac eno.

Kun esimerkiksi tarvoitsi kruunun, ehdottomasti ja välttämättömästi.

Sillä sattuuhan niin ylen helposti, että tarvitsee kruunun. Kuten esim. tänään.

Sillä sepä juuri oli Isac enossa kivaa, että saattoi sattuua, että häneltä sai kruunun toisinaan.

Hän ei ollut saanut viime kerralla siellä ollessaan eikä sitä edelliselläkään kerralla. Niin että voi hyvinkin sattuua, että Isac eno muistaisi antaa tänään.

Sillä hänen, Jan Bluhmen, oli saatava tänään kruunu. Hänenhän piti saada vähintään kaksikymmentä äyriä syöttiinkin.

Jan Bluhme lähti vitkastelematta Kongsgardiin.

Lippalakki, teräviä, terhakka, pisamainen nenä, polvi-housut ja paksut pohkeet, sellaiselta Jan Bluhme näytti.

Pyh — ellei hän saisi mitään, niin oli tavattoman hauskaa ja hupaista mennä Kongsgaardiin ilman kruunuakin. Ei silti. Ei hän mennyt ollenkaan kerjäämään. Kaukana siitä — niin keho hän ei ollut.

Muuten oli näissä Kongsgaardin käynneissä jotakin, joka vähän löi vastaan. Ei juuri eno Isac, vaikka piti-kin hänen luonaan olla ikäänkuin varuillaan. Vaan se oli tuo vanha linnunpelätin, hänen emännöitsijänsä, neiti Meling. Ei voinut koskaan olla varma, ettei hänen iso sikunanenänsä pistäisi esiin joka ovesta. Eikä koskaan saanut kuulla muuta kuin:

— Kulje hiljaa, Jan! Sulje ovet kauniisti, Jan! Olet kai hyvin pyyhkinyt jalkasi, Janne pieni!

Ajatteles, sanoi häntä Janne pieneksi. Se oli suoraan vastenmielistä. Miksi hän sillä tavalla? Siitä hän oli tosiaankin kasvanut jo aikoja sitte, eikä kukaan nimittänyt häntä siten, paitsi juuri hän. Kaikella oli määränsä. Hän täyffäisi kymmenen vuotta neljäntoista päivän kuluttua — ei, kahdentoista päivän — täsmälleen kahdentoista ja puolen päivän kuluttua. Ja siis hän oli todellakin liian iso sellaiseen.

Ehkä neiti Meling osasi liihoitella ilmassa, koskapa hän luuli, etteivät jalat likaantuneet pitkällä matkalla tänne. Tänään hän todellakin kysyisi neidiltä, liihoitteliko hän. Hän ei juuri näyttännyt keijukaiselta.

Kongsgaardin kaikki lattiat olivat muuten kiiltävät kuin peili. Äiti sanoi niiden olevan vahatut. Ylen hyvä, ettei heillä kotona ollut vahatuista lattioita. Sillä silloin olisi aika urakka olla varuillansa. Kun esim. hän ja Asta viimeksi leikkivät ruokasalin pöydän ympärillä, niin ai, ai, niitä monia naarmuja, joita lattiaan tuli.

On myös vastenmielistä, että hienoilla pitää olla niin hienoa — minua sellainen hienous perin ikävöystyttäisi.

Mutta hirveän haljua oli, että Tellefin ongensiiima eilen katkesi. Ja että hänen takkinsa meni rikki.

Se oli niin ilkeää, sillä Tellefillähän ei varmasti ollut kuin yksi takki. Mutta kun Tellef oli niin ilkeä, että pisti häntä takapäähän, niin —

„Norja, armas synnyinmaamme“ — hän vihelsi melkein koko säkeistön kovaa ja kimeästi.

Sitte hän pisti äkkiä juoksuksi ja juoksi yhteen me-noon aina isolle portille, joka vei Kongsgaardin puistoon.

— Oli sekin kummaa, että tuli ikäänkuin juhlallista hefi kun astui tuon portin sisäpuolelle. Kaikki puut olivat niin vanhoja ja kunnianarvoisia ja leveälatavaisia, ruohikossa ei ollut fikkuakaan, ja kaikki käytävät olivat aina hienosti haravoidut.

Kaikki ihmiset sanoivat, että Isac eno oli hirveän rikas. Mutta miksi hän aina kulki ja katseli maahan ja ikäänkuin mietiskeli niin kovasti?

Mitä kummaa pohtimista oli hänellä, jolla kaikki oli niin sikamaisen hyvin! Sekä ratsuhevoset että huvijahdit. Ja ratsuhevonen oli enemmän kuin puolirofuinen, miltei täysrotuinen, sen oli eläinlääkäri Jakobsen itse sanonut tässä tuonnoin.

Toisin oli isän laita, kun hän oli huonolla tuulella ja istui sohvannurkassa ja mietti.

Ja äiti sanoi, että isä oli pahalla päällä rahahuolien vuoksi ja että meidän piti kovin varovaisesti pidellä rahoja.

Uh — miksi täytyi toisen olla niin varovainen rahoi-
neen, kun toinen sai ratsastaa puolirofuhveosilla.

Ja jonkun oli syötävä vain kalaa sekä aamiaiseksi että päivälliseksi ja illalliseksi.

Oh, että hänkin tuli repineeksi Tellefin siiman —

„Norja, armas synnyinmaamme“ — kovaa vihellystä. Hän lakkasi äkkiä. Rajatteles, hän vihelsi Kongsgaar-

din juhlallisessa puistossa. Kunpa ei kukaan olisi kuul-
lut sitä, oli parasta kulkea täällä hiljaa ja kauniisti.

Kunpa tuo vihainen „Drott“ ryökäle ei tulisi. Siitä
koirasta hän ei pitänyt. Ei siksi, että hän sitä pelkäsi,
kaukana siitä, mutta se vonkale oli niin ilkeä. Muuten
— ehkä olisi yhtä hyvä, jos palaisi tästä kotiin samaa
päättä.

Hän jäi seisomaan ja kuopi syvän kolon puutarhan
käytävään. Ei, kyllä hän kaikin mokomin tarvitsi kruu-
nun tänään. — Hän lähti kipaisemaan läpi puutarhan.
Ja Jan Bluhme livahti Kongsgaardin suuresta ulko-ovesta
sisään.

Eteishalli oli iso, ulottui läpi kahden kerroksen, ja kivi-
lattia ali ruudutettu mustaksi ja valkeaksi. Täällä ei to-
dellakaan tarvinnut olla niin hieno jaloistaan. Mutta,
koira vieköön, tuossa oli neiti Meling jo.

„Vai sinä se olet, Jan — onko sinulla jotakin erikoista
asiaa?“

Tuosta voi nähdä, kuinka ilkeä hän on, ajatteli Jan,
kun kysyy noin — onko jotakin erikoista asiaa.

— „Ei ole, tahdoin vain käydä katsomassa Isac enoa, on
niin kauan siitä, kun olin täällä,“

„Kauanko — minustapa olit täällä viime viikolla.“

„Enpä ollutkaan.“

„Niin, en tiedä, onko herra niin terve tänään, että hän
tahtoo puhua kanssasi — menen kuulemaan.“

Siinä Jan Bluhme seiso. Hyi toki, kuinka ilkeä neiti
Meling oli! Vaikkapa hän tänään pyytäisi hänet syö-
mään pikkuleipiä ja hilloa, niinkuin hän ehkä tekisi, niin
tietäköön, ettei hän halunnut saada häneltä mitään. Ei
ikipäivinä!

Tuossa neiti Meling oli taas. „Kyllä — voit mennä
sisään, mutta olet kai hyvin pyyhkinyt jalkasi, ja sulje

overt hiljaa äläkä istu siellä niin kauan, että väsyvät hänet.“

Oli aivan kuin siellä olisi ollut neiti Melingin eno eikä hänen, Jan Bluhmen. Mutta ole sinä varma, senkin Melingska, että hän on minun enoni eikä sinun. —

Jan Bluhme käveli tavattoman hiljaa ja kauniisti lakki kädessä yli vahattujen lattioiden. Ensimmäinen varovainen koputus enon oveen, sitten lujempi.

„Tule vain sisään, poikaseni.“

Jan Bluhme kumarsi, niin että oli aivan yhtenä kaarena. Harmaahiuksisena, hienona, surumielisine silmineen ja pitkine valkeine käsineen istui Isac eno isossa, leikkauksilla koristetussa tammituolissa.

„Päivää, päivää, teet kiltisti, kun tulet tänne luokseni.“

„Minusta oli kulunut niin hirveän pitkä aika siitä, kun viimeksi näit minut.“

„Se on totta se — sinulla kai on muuten kiirettä päivisin?“

„On, hirveästi — tänä iltana menemme kalaan.“

„Niin, minä oikeastaan tarkoitin koulua.“

„Tietenkin käyn koulua, senhän tiedät.“

„Olet kai kelpo poika?“

„Kyllä kai, en ole pahin — en ole parhaimpia, mutta en pahimpiakaan.“

„Mutta sinun pitäisi olla parhaimpia, Jan Bluhme.“

Syntyi pieni hiljaisuus. „Mutta on niin vaikeaa olla paras, eno Isac“, — hymy oli anteeksipyytävä.

„Ei sitte, jos on ahkera, Jan Bluhme.“

Jan Bluhme sai äkkiä paljon puuhaa kengännauhasaan. Hän oli kovin punainen, kun hän taas ojentautui.

„Uh, tuollaiset kengännauhat ovat ilkeät.“

„Kuinka sisaresi jaksavat?“

„Kiitos — oikein hyvin.“

„Kummityttöni Dagny kasvaa kai kovin?“

„Oi oi, hän on niin raskas, ettet usko — mutta luulen kuitenkin, että voin nostaa hänet käsivarsiksi suorana — aivan suorana —“

„Mutta rakas Jan, et toki koettane nostaa lasta käsivarsiksi suorana, kuten sanot?“

„Koetan kuin koetankin, mutta tietäisitpä vain, kuinka sikamaisen ilkeä se likka on — kirkuu tyhjältä kuin mikäkin —“

„Mutta voisihan tapahtua iso onnettomuus, voisit pudottaa hänet —“

Jan hymyili suopeasti. „Sinä et tiedä, kuinka vahva minä olen, eno Isac — kas täällä saat nähdä lihaksia.“

Jan Bluhme riuhtaisi yks-kaks takin yltään ja näytti paidanhihaansa: „Tunnustele tästä — tunnustele tästä!“ Äkkiä hän katsoi ympärilleen huoneessa:

„Eikö täällä ole mitään, jota voisin nostaa?“

„Rakas Jan — ei, ei —“

„Onpas, tämä uuninvarjostin on juuri sopiva.“

„Ei kiitos, Jan, uskon niin mielelläni, että olet vahva.“

„Tämä lamppu on sopiva.“ Pieni, ruskea, kiinteä käsi piteli jo isoa lamppua.

Isac eno hypähti pystyyn. „Mutta rakas poika — pane lamppu pois, pane hefi paikalla.“

„Panen kyllä, kun et halua nähdä, mutta vakuutan, että jos pikkusormeni olisi kylliksi iso, niin voisin nostaa koko lampun sillä —“

Jan Bluhme pyörittä pientä ruskeata pikkusormeaa Isac enon nenän edessä.

„Mutta mitä olet tehnyt poskellesi, sinullahan on siinä iso naarmu.“

„Sekö — ei se mitään ole.“

„Mutta kuinka olet saanut sen?“

„Oh, sattuiipa vain siten.“

„Sattui siten — mitä tarkoitat?“

„No — me tappelimme.“

„Miksi sinä tappelit?“

„Oh, se oli vain tuon ilkeän Tellef Olsenin vuoksi, joka kerskuu olevansa vahvin kaikista pojista.“

„Entä sitte?“

„Koko koulu sanoo, että hän on vahvin, eikä se ole totta — sillä minä olen paljon vahvempi — minä olen oikeastaan hirveän vahva, minä.“

„Ja siksi te siis tappelitte?“

„Niin, istuin aidalla eilen iltapäivällä — ilman aikojani istuskelin — ja silloin Tellef Olsen kulki Jensenkujalla ja pisti minua takapäähän pitkällä kepillä —“

„Entä sitte?“

„No sitte me tietysti tapeltiin, senhän ymmärrät.“

Tuli pieni vaihtelu. Kun Isac eno ei mitään sanonut, jatkoi Jan: „Minäpä voisin — ai, kuinka hän sai loittiinsa — nyt minä olen kaikista vahvin — sillä kaikkein suurinta on olla vahvin.“

Taas oli hiljaista.

„Niinkö sanot, pikku Jan Bluhme — siis luulet, että suurinta kaikesta on olla vahvin — niin oli ehkä ennen vanhaan — mutta tulevaisuudessa on lempein mies vahvin — pane muistiisi se, pikku Jan Bluhme.“

Hän katsoi hämmästyneenä Isac enoon. Lempein — lempein —

„Niin, se joka lääkitsee eikä haavoita, se joka tekee hyvää ja huojentaa hätää — se on suurin, Jan Bluhme.“

Lääkitsee eikä haavoita, tekee hyvää ja huojentaa hätää.

— Jan Bluhme yhä tuijotti Isac enoon.

Hänen sisimmässään oli jotakin — jotakin kaivertavaa! Se oli Tellef Olsenin ongensiima, jonka hän oli repinyt

niin poikki kuin poikki mennä voi, ja hänenhän piti ka-
lastaa joka päivä, sillä muuten hänen äidillään ja pikku
siskoilla ei ollut mitään syötävää. Ja hänen takkinsa oli
myös mennyt ratki rikki — ja kuitenkin se oli hänen ai-
noansa.

Isac eno tuijotti ulos — pilviin.

„Se on suurinta, Jan Bluhme — suurinta maan päällä.“
Äkkiä oli tullut niin painostavaksi olla Isac enon luona.

Sillä Isac eno oli ikäänkuin unohtanut hänet, hän vain
istui ja tuijotti ilmaan.

Jan Bluhme käänteli ja väänteli tuolillaan.

„Minun lienee nyt mentävä, Isac eno“, sanoi hän äkkiä.

„Odota vähän“, — Isac eno otti esiin kukkaronsa ja
antoi Jan Bluhmelle kahden kruunun rahan.

„Kas tässä — pikku Jan — halunnet kai aina ostaa
itsellesi jotakin — mutta älä tappele enää — ja pane
muistiisi, mikä tekee ihmiset suuriksi —“

Jan Bluhme kumarsi kumartamistaan, niin että hänen
päänsä oli polvien tasalla, ja siirtyi ovelle päin.

„Hyvästi, Isac eno!“ Uusi syvä kumarrus, ja Jan Bluhme
katosi isosta ovesta.

Eteishallissa oli neiti Meling taas ja kädessään hän
piti lautasta, jolla oli iso paksu viipale sokerikakkua ja
sen päällä paljon hilloa.

„Janne pieni, kas tässä, ole niin hyvä —“

Hän oli jo puraissut siitä, kun muisti, ettei hän iki
päivinä tahtonut saada neiti Melingiltä enää mitään hy-
vää —

„Kiitos“, hän kumarsi syvään suu täynnä kakkua,
„kiitos!“

Hänhän ei mitenkään voinut sanoa, ettei hän tahtonut
kakkua, kun neiti tuli noin tarjoomaan aivan hänen ne-
nänsä eteen. Hän tarkoitti vain, että sisällä hänen huo-

neessaan hän ei haluaisi sitkeää hilloa. Muuten ei sitkeä hillo ollutkaan erikoisen hyvää.

Taas hän oli puistossa, mutta hän ei juossut, ei ajatellut edes „Drottia“. Kahden kruunun raha hänellä oli vielä kädessään. Silloin tällöin hän avasi kättä ja katseli sitä.

Hei vain — ajatteles, että hän oli saanut kokonaista kaksi kruunua. Sillä saisi ylimääräiset kalastusvehkeet. Paljon hienommat kuin Wilhelm Holmin. Paljon, paljon hienommat —

Mitä Isac eno olikaan sanonut: Lempein on suurin — että se, joka on kiltein, on suurempi kuin se, joka on väkevin!

Uh!

Kuinka hän olikaan lyönyt Tellefiä päin kasvoja, kuinka hänen nenästään olikaan tullut verta, se oli syössyft esiin yks-kaks —

Se oli hirveän ikävää —

Hän ei ollut nähnyt häntä, ei koko eilisiltana eikä tänäänkään. Ja miltä hänen takkinsa näyttikään!

Uh, tämä oli sikamaisen ikävää, sitä se oli!

Tavan takaa hän avasi kätensä ja katsoi kahta kruunuaan. „Niin, annan sen hänelle“, sanoi hän äkkiä aivan kovaa, „sillä oli häpeä, että peittosin häntä niin — hän kyllä pisti minua takapäähän, sen hän teki, mutta se joka on kiltein, on suurin, sanoi Isac eno. Ja Isac eno kyllä tietää, hän, joka on niin viisas ja kiltti.“

Ajatteles, jos Tellefin äidin tuvassa ei olisi ollut mitään syötävää koko päivänä.

Jan Bluhme pisti juoksuksi, juoksi — juoksi. Hän mennä kipaisi yli kallioiden ja liukui niitä pitkin alas aivan tuvan luo, missä Tellef asui.

Mutta sifte tuntui niin konulta taas. Hirveän vaikeaa sanoa Tellefille, että häntä niin kadutti!

Uh -- niin haljua! Mutta se on suurin, joka on kiltein, oli Isac eno sanonut.

Tuolla oli Kristine, Tellefin sisar, ja hommaili pikku porsaan kanssa.

„Kuules, Kristine, annatko Tellefille tämän?“ Jan Bluhme ojensi hänelle kahden kruunun rahan ja puhui niin nopeaan, että hän miltei kompastui sanoihinsa.

Kristine katsoi häneen ällistyneenä: „Miksi niin?“ sanoi hän.

„Siksi, siksi että löin — että hänen siimansa katkesi —“ Hän oli jo juoksujalkaa menossa yli kallioiden.

Kristine katsoi kahden kruunun rahaa ja katsoi Jan Bluhmen jälkeen.

„Kuinka kelpo poika hän on“, sanoi Kristine.

— Monta päivää jälkeempäin Jan Bluhme vältti tapaa-
masta Tellefiä. Sillä se oli niin konua. Mutta hän oli nähnyt, että hän oli saanut uuden uutukaisen, oivallisen siiman, ja hän näki hänen tulevan kottiin joka päivä kaloineen. Eräänä päivänä hän oli laiturin luona torilla ja myi kaloja.

„Hienon siiman oletkin saanut“, sanoi Wilhelm Holm hänelle.

„Niin olen.“ Tellef silmäsi Jan Bluhmeen. Oli kuin hän olisi hymyillyt silmillään.

Ja silloin tuntui, kuin kaikki se, mikä heidän välillään oli pakotettua, olisi pyyhkäisty pois yhdellä kertaa. Ilta-päivöllä he olivat yhdessä ulkona ja kalastelivat ja puhelivat paljon uuden siiman erinomaisista ominaisuuksista.

Mutta Jan Bluhme ei sanonut sanaakaan siitä, miksi oli antanut rahan hänelle, eikä Tellefkään sanonut siitä mitään.

Eivätkä he sanallakaan maininneet, kumpi on väkevämpi.

Heidän välilleen oli syntynyt luottamus.

Mutta sitä ei kenenkään tarvinut tietää.

Oksevikenissä.

Voi senkin seitsemän suutaria — nyt sitä lystit tulisi! Eivätkö he kaikki olleet muuttaneet luotsi Taraldsenin taloon Oksevikeniin, kaikki tyyni, äiti ja Asta ja Liv ja Dagny? Ja täällä he asuisivat koko kesän, ja isä tulisi joka lauantai ja viipyisi sunnuntain, ja siellä oli kaksi huonetta alakerrassa luotsi Taraldsenin keltaisessa talossa, ja pienen pieni keittiö avoimine savupiippuineen, jossa oli koivunoksia, ja kaksi yliskamaria ja niiden yllä viistokatto. Ja raput olivat niin hirveän lystikkäät ja kapeat ja jyrkät, että Jan Bluhme saattoi laskea liukua pitkin porraspuita kuin mäkeä ikään.

Ja siellä oli pienen pieni puutarha isoine leveine omenapuineen ja monta punaista tulpaania lavassa tuvan maatalain ikkunain alla.

Ja heti alapuolella oli meri, sinisenä ja raittiin vilpoinena, ja luotsi Taraldsenilla oli oma laituri, joka ulkoni kauas tasaisesta rannasta, missä hiekka oli niin hienoa ja pehmoista, että oli kuin olisi sametilla käynyt, kun juoksi sitä avojaloin.

Heti laiturin ulkopuolella oli luotsi Taraldsenin luotsivene ja kalastaja Emanuelin vihreä vene ja kalastaja Knutin sininen proomurähjä ja niiden ihmisten uusi hardangilaisvene, jotka asuivat kippari Olsenilla. Tietysti

Jan Bluhme tunsi kaikki veneet, kun oli ollut paikalla puolisen tuntia. Muutenhan olisi suorastaan hävettänyt.

Taampana oleva punainen talo oli Karinen, ja siellä asuivat Wilhelm ja Magnus Holm, jotka myös olivat kau-pungista. Ja sekin oli niin hirveän hauskaa.

Mutta luotsi Taraldsenin väki oli kesäksi muuttanut aifassa eli vajassa olevaan suureen huoneeseen. Luotsi Taraldsenilla oli poika nimeltään Eoen, ja häntä Liv nimitti aina „Aitta-Eoeniksi“. Jan Bluhme oli hyppinyt harakkaa yli koko vihreän vainion sinä päivänä, jolloin he muuttivat — pelkästä riemusta.

— Ja nyt he istuivat kaikki omenapuun alla ja söivät suurusta. Iso, kulunut, punainen saranapöytä oli tuvasta siirretty puutarhaan, ja aurinko paistoi pyöreinä läikkinä ja siroitti vanhan omenapuun oksien lomitse hienosti värjävää valoa neljälle pyöreälle lapsenpäälle.

„Tänään en halua tietää tuosta hirveästä kylpemisestä“, sanoi äiti, „montako kertaa sinä olit uimassa eilenkin, Jan?“

„Eilen — vain kaksi — ei, kolme kertaa.“

„No, se oli sentään säällistä.“

„Niin, mutta erään kerran Jan oli meressä koko aamupäivän“, sanoi Asta.

„Enpäs ollut“, sanoi Jan loukkaantuneena, „olin ylhäällä tunturilla monta kertaa.“

„Mutta sinullapa ei ollut vaatteita ylläsi tunturillakaan.“

Asta sai pöydän alla potkun pohkeeseensa.

„Eikö sinulla ollut vaatteita ylläsi koko aamupäivänä?“ kysyi äiti kauhistuneena.

Jan Bluhmen täytyi myöntää, että — että (kelpo pala paksua voileipää) — että — että —, sitte hän äkkiä lo-
petti ja katsoi hymyillen äitiä kasvoihin:

„Kun tuli liian lämmin meressä, niin menin tunturille.“

niin se oli, äiti, ja kun tunturilla tuli liian lämmin, niin menin mereen.“

„Hyi, Jan, onko minun tosiaanakin pakko mennä aina tunturille asti, nähdäkseni, onko sinulla vaatteita ylläsi?“

„Ei toki, äiti, ymmärräthän, ettei sinun tarvitse.“ —
Sitte äkkiä aika rivakasti:

„Lainaatko minulle sitte kellosi tänään?“

„Mitä sillä tekisit?“

„Panen sen uimahuoneen rappusille, että voin nähdä, kuinka kauan olen ulkona.“

„Jyrkille, limaisille uimahuoneen rappusille! — Ei, tiedätkös —“

Oh, ettei äiti voinut lainata hänelle kelloa — uimahuoneen raput olivat puhtaat kuin kulta — ja äiti huusi Gunhild kyökkäriä leikkaamaan lapsille aamiairuokaa.

„Ei, kätesi pitäisi olla viikon aikaa suihkussa, ennenkuin saisit leikata ruokaa minulle“, huusi Jan Bluhme.

— Kaksi kissankynttä oli Gunhildilla sormissaan — muuten kaikki oli tänään niin haljua, että sekin oli sama, vaikka Gunhild leikkaisikin hänelle ruokaa —

— Eikös hän nähnytkin kurkistaessaan tänä aamuna ylikamarin ikkunasta, että Magnus ja Wilhelm lähtivät soutelemaan aivan hänen nenänsä editse —

Niin ilkeitä he olivat, se oli oikea häpeä! Hepä olivat erikoisesti sopineet, etteivät lähtisi retkelle yksin, vaan että hänkin pääsisi mukaan —

Ja nyt hän näki veneen tuolla kaukana —

Hyi — ja nyt hän ei saisi vaatteita juosta tunturillaan — ja sitä tekivät kuitenkin kaikki —

Aidan luona oli nuija. Jan Bluhme otti sen ja löi aitaan: kaikki oli ällöttävää, suoraan sanoen — kelpo isku aitaan — hän voisi yhtä hyvin olla kaupungissa, jos näin jatkuisi — taas isku — kun hän ei kuitenkaan saanut

tehdä niin mitään — hän löi kaikin voimin aitaan niin että rytisi.

„Mutta Jan, oletko mielestön, poika?“ kuului Gunhildin ääni keittiön ikkunasta.

— Siinä nähdään, nyt en saa lyödä edes nuijalla — uh — ja tuolla kaukana olivat Magnus ja Wilhelm ja pitivät hauskaa.

Iso ampiainen tuli suristen.

— Hänpä löisi ampiaisen kuoliaaksi nuijalla aittaa vastaan. Se ei olisi vaikea tehtävä — hän löi ja löi — kun vain olisi vähän vikkeliä — hän hosui vimmatusti nuijallaan.

Ampiainen surisi ja pörisi.

— Tämäpä kiusallista, senkin inhoittava ampiainen —

„Mutta Jan, oletko suunniltasi“, kuului taas Gunhildin ääni.

„Minä vain nitistän tämän il-il-ilkeän ampiaisen.“ — Villinä hän löi ja löi nuijallaan.

„On aika järjellistä yrittää nuijalla tappaa ilmassa lentävää ampiaista“, huusi Gunhild.

— Siitä näkee, minkälainen Gunhild on — pitäköön huolta pitkästä hampaastaan älköönkä sekaantuko toisten asioihin. Sillä yksi hänen etuhampaistaan oli ainakin senttimetriä pitempi kuin muut — ehkä kahtakin. Hän aina katsoi tuohon pitkään hampaaseen, kun hän puhui Gunhildin kanssa — hän todellakin kysyisi, eikö hän saisi jonakin päivänä mitata sitä metrimittalla.

Mutta jos hän kerrankin vielä huufaisi — tuolla tappaa ilkeästi — niin hän huufaisi vastaan: Gunhild Tora-hammas!

Kukaan ei saisi häntä luopumaan siitä — vaikkapa hän saisi isältä selkäänsä kuinka paljon tahansa — isä muuten löi niin kivan kovaa — mutta koska Gunhild

härnäsi, ja Magnus ja Wilhelm olivat lähteneet soutelemaan ilman häntä, niin hän sanoisi kuin sanoisikin Gunhildia „Gunhild Torahampaaksi“.

Jan Bluhme viskasi nuijan ruohikkoon ja juoksi yli pellon.

Siellä kapusi kaksi poikaa yli korkean kiviaidan mäntymetsän liepeellä ja vieläpä tuli pari lisää.

„Minne te menette?“ kysyi Jan Bluhme.

„Purjehtimaan.“

„Minä tulen mukaan.“

„No, tule sitte.“

Tämä oli toista kuin soudella Magnuksen ja Wilhelmin kanssa tuolla ränsistyneellä purtilolla, sillä nämä pojat olivat paljon suuremmat — Leif Andersen oli varmaan neljäntoista vuoden, ja muutkin pojat olivat suuria, ne olivat kaikki keskikoulun neljännellä luokalla. Ja he menisivät itse Andersenin veneellä, joka oli puoleksi katettu ja joka keinui tuolla vähän matkan päässä rannasta.

„Onko sinulla lupa?“ kysyi Jan Bluhme Leif Andersenilta.

„Pihkaa minä luvista“, sanoi Leif ja vihelsi.

Silloin tuntui Jan Bluhmesta ikävältä ryhtyä puhumaan, oliko hänellä lupa vai ei. Muuten ei äiti ollut sanonut sanaakaan purjehtimisesta tänään. Vain uimisesta hän oli puhunut tänään. Eikä äidin tarvinnut tietää mitään siitä, että hän oli ollut tänään purjehtimassa. Ja silloin äidin ei tarvinnut olla peloissaankaan. Äiti kun aina pelkää kaikkea —

— Sitäpaitsi nämä pojat olivat niin isoja, että olivat miltei täyskasvuisia, ja kävivät keskikoulun neljättä luokkaa —

Nyt kun he olivat jo jollassa ja meloivat selälle, ei hän mitenkään voinut sanoa, ettei uskaltanut tulla mukaan, ennenkuin oli pyytännyt lupaa. —

Tämä olikin hirveän lystiä.

He kapusivat kannelle. Kumma, kuinka helppoa oli käsitellä isoakin purjetta.

Ei ollut vaikeus eikä mikään saada se ylös. Jan oli ylpeä, että oli mukana tässä hommassa.

Eräät tahtoivat nostaa latvapurjeenkin — he koetteli-
vat koettelemistaan, mutta eivät onnistuneet. —

Ei olisi ollut mikään konsti saada se ylös, siitä he kaikki olivat yksimieliset, jos he vain olisivat tahtoneet —

„Nostakaa se sitte“, sanoi Jan.

„Tuki suusi“, sanoi Leif. Ja sitte Jan ei uskaltanut sanoa enempää.

Ja alus painui kohisten yli välkkyvän meren ja lakka-
päiden laineiden kohti matalia, harmaanvihreitä saaria,
jotka kuvastuivat etäällä auringonpaisteista taivasta vasten.

„Viime vuonnako sinä kumoon purjehdit, Leif?“ kysyi Jan.

„Viime“, ja Leif katseli tavattoman mahdollisesti me-
relle.

„Huusitko sinä?“ kysyi Jan taas.

„Hän on höperö.“

„Ajatteles, ettei hän ollut edes huufanut.“

„Mitä isäsi sanoi, kun tulit kotiin?“ kysyi Jan taas.

„Isä on itse purjehtinut kumoon neljä kertaa —“

— Kuinka kivaa olisikaan, jos ihmisellä olisi isä, joka oli purjehtinut kumoon neljä kertaa, ajatteli Jan — ja äitikin olisi saanut olla meressä joitakin kertoja, niin sil-
loin pääsisi kaikesta vatkutuksesta ja pelosta, sillä kas,
kuinka hyvin tämä kävi —

Tämä vasta lystiä oli —

Tuolla tuli alus luovien täysin purjein.

Suuri erimielisyys puolukkaneuvoksen miehistössä, kumman piti laskea alapuolelta. Heillä oli melkein jokaisella oma mielipiteensä tästä asiasta, noilla neljällä isolla pojalla.

Mutta kaikki he olivat yksimielisiä, että vastaantulevan aluksen ohjaajat olivat aika pöllöjä — nehän ohjasivat suoraan päälle — nyt ne siellä huusivatkin.

„Ylihankaan“, huusi Leif Andersen.

„Alihankaan, senkin pöllö“, huusi toinen.

„Laskekaa — laskekaa —“

Ne törmäsivät yhteen, vene ja puolokannellinen; vene täyttyi vedellä, ja kaksi kalastajaa pulikoi meressä ja ki-roili, kunnes pääsivät puolokannelliseen.

Mutta Jan, joka oli istunut aivan aluksen kokassa, men-neffi tasapainonsa, kun veneet törmäsivät yhteen, ja kup-sahti päistikkaa mereen.

Muutamaksi silmänräpäykseksi pikku Jan Bluhme tuli ikäänkuin pois tolaltaan.

Hirveää — sillä hän vajosi vajoamistaan —

„Isä meidän, joka olet taivaassa“ — ei, ei saa hen-gittää, sillä kasvot olivat veden alla —

Silloin häneen tartuttiin niskasta ja paiskattiin aluksen kannelle kuin märkä kinnas. Aluksessa oli myös kaksi ruskettunutta läpimärkää kalastajaa.

Vene vajosi heidän silmäinsä edessä, ja kalastajat ki-roilivat ja haukkuivat ja peuhasivat että kipinöi.

„Te ohjasitte hullusti“, sanoi Leif.

Ruskea nyrkki ilmaantui Leifin nenän alle. „Anna mi-nun saada peräsin, poika“, ja hän sysäsi Leifin syrjään.

Jan Bluhmen hampaat löivät loukkua, sillä vaatteet oli-vat läpimärät ja vuonolla tuuli.

— Ja kuinka kävisi — hänen lakkinsa jäi mereen, sillä kukaan ei ajatellut pelastaa sitä — ja isäkin tulisi tänä iltana eikä äidistäkään niin helposti selviäisi —

— Ja vene vajosi! Se oli ilkeää se — mutta äiti ei ollut sanallakaan maininnut, ettei hän saisi mennä ve-sille tänään, hän oli tänään puhunut vain uimisesta.

— Haljua oli tulla kotiin — mutta nyt Leifin ei kuitenkaan missään tapauksessa tarvinut ylvästellä kumoonpurjehduksestaan, sillä nyt oli hänkin ollut meressä — se oli konua — ilkeää, suoraan sanoen.

Miten nuo kalastajat morkkasivatkaan ja lupailivat antaa heille loittiin jok'ikiselle —

„Tiedä huufia, poika“ —

Kas, miten olivat kerääntyneet laiturillekin heidän laskeissaan maihin, eivätkö he muka ennen olleet nähneet poikaa, joka oli ollut vedessä —

Jan Bluhme kiiruhti yli vainion, koukistautui juostessaan ikkunoiden ohi, ettei äiti näkisi häntä — mennä vilahti ylös rappusia ja sitte sisään yliskamariin.

— Kuinka liiti märkä hän olikaan —

Hän repi vaatteita yltään. Äiti seisoj ovella.

Leveä märkä juova oli käytävässä, kulki pitkin rappuja ja päättyi ylisillä Janin oven eteen.

Ja äiti oli pelästynyt hirveästi! Mitä olikaan tapahtunut?

Siinä Jan Bluhme seisoj ilki alastomana kasvoillaan syvä syyllisyyden ilme.

„Jan — Jan — mitä tämä on?“

„Se oli vain vene rämä, joka tuli fiellemme —“

„Herra jumala, kerro —“

„Enhän minä hukkunut“, sanoi Jan Bluhme.

Ajatteles, että silloin äiti melkein vähän hymyili. Sitte hän auttoi hänen ylleen kuivat vaatteet:

„Mutta on parasta, että istut täällä ylhäällä ja mietit tekoasi, kunnes isä tulee“, sanoi äiti.

Uh, mieltä — ei ollut mitään pahempaa kuin istua yksin ja mieltä — tahtoisinpa tietää, haluaisiko äiti istua yksinään kiehuvankuumassa yliskamarissa ja mieltä —

— Kongsgaardin Isac eno, hän miefiskeli, hän. Ja hän näytti niin alakuloiselta ja surulliselta, ja se johtui vain tuosta paljosta miefiskelystä.

Oli inhoittavaa istua ja ajatella, eikä hänellä ollut täällä ylhäällä edes mitään tekemistä — ei, hänpä kiipeisi omenapuuhun, hän — äitihän oli sanonut, että hänen pitäisi istua ylhäällä, ja niinpä hän siis istuisikin!

Kuin salama viillätti Jan Bluhme alas rappuja ja kiipeesi omenapuuhun. Ei yksikään sielu ollut nähnyt häntä.

— Oli toista istua täällä kuin ikävässä ylskamarissal Hän näki erinomaisesti kaikki täältä ylhäältä, eikä kellaan ollut aavistustakaan, että hän oli siellä.

Täällä hän istuisi, kun kalastajat tulisivat — silloinkin kun isä tulisi kotiin — sillä isä oli kova lyömään ollessaan suufuksissa —

Hän istuisi täällä koko yönkin, alas menisi hän vain saadakseen itselleen jotakin ruokaa, kun kaikki olivat panneet maata —

Silloin Ritta-Even äkkäsi hänet. Hän osoitti häntä ja huusi: „Jan!“

Jan Bluhme uhkasi puustaan:

„Ellet olet vaiti, niin saat selkääsi —“

Mutta Ritta-Even jäi seisomaan ja kurkkaili aidan raosta.

Ja isä tuli kotiin. Ja kalastajat olivat käytävässä talon tuolla puolen ja olivat vihoissaan — ja isä kuulosti olevan hyvin vakavalla päällä — ja oli kauheata istua täällä ja pysytellä kiinni oksassa —

Ja kaikki ihmiset olivat vihaisia — nyt hänen täytyi rukoilla Jumalaa, sillä kaikki oli niin pahasti.

„Isä meidän, joka olet taivaassa — pyhitetty olkoon sinun nimesi —“

Sillä äiti sanoi aina, että kun jokin oli pahasti, niin hänen pitäisi rukoilla Jumalaa —

Silloin isä huusi:

„Jan! — ja ääni oli vahva ja suuttunut.

Ja silloin Jan Bluhme alkoi ääneensä itkeä ylhäällä puussa.

Ja Aitta Even kanteli:

„Jan istuu omenapuussa ja itkee niin hirveästi“ —

„Tule paikalla alas“, sanoi isä.

Silloin Jan Bluhme kapusi alas puusta koko ajan itkeä kolutellen. Hän ei vielä ollut päässyt kunnolla maahan-kaan, kun isä tarttui kauhean lujasti hänen olkaansa, ja niin sitä marssittiin sisään.

— — — Tänään isä oli ollut pahempi lyömään kuin milloinkaan ennen — ai — ai — ai — se teki niin kipeää että —

Hän istui ruohoisella mäenrinteellä ja kaiveli multaa ja niiskutti.

Äiti oli hänen vierellään.

„Oletko pyytänyt Jumalalta anteeksi, että olet ollut niin tottelematon tänään“, sanoi äiti. Hän oli kovin tofinen.

„Olen rukoillut puolet Isämeidästä“, ja hän niiskutti taas.

„Se oli hyvin tehty, Jan, nyt sinun on pyydettävä myös isältä ja äidiltä anteeksi —“

Ruskea, multainen käsi tuli äidin käteen.

„Anteeksi.“

Sitte hän tunsu äidin käden päänsä päällä.

Ja kummaa, kuinka tuo käsi lohdutti!

Oli ikäänkuin mikään ei enää olisi ollut pahasti. Äiti oli kiltti.

— — „Että sinä uskalsit lähteä ylikamarista, vaikka äiti oli sanonut, että sinun oli istuttava siellä“, sanoi Åsta myöhempään.

„Mutta minäpä istuin omenapuun oksalla“, sanoi Jan Bluhme ylimielisesti.

„Olet sinä aikamoinen“, sanoi Åsta.

III

Ravustamassa.

Jan Bluhme ja Aitta-Even makasivat auringonpahteessa laiturilla keskipäivän ollessa kuumimmillaan. Ei luotsi Taraldsenin laiturilla, joka oli aivan heidän oman vainionsa alapuolella, vaan metsän takana olevalla vanhalla laiturilla. Siellä, missä männyt kasvoivat aina mereen asti ja suhisivat niin hiljaa, ja missä oli niin väkevä pihkantuoksu.

Se oli oikein ihana vanha laitururi. Se oli kivistä lähinnä rantaa, mutta ulompana oli junfattu paksuja paaluja mereen ja pantu niiden yli isoja lankkuja. Mutta siinä ei ollut mitään käsipuuta ja viimeksi siinä oli vain yksi ainoa lankku, joka pisti pitkälle veteen ja johon oli tapana sitoa veneet kiinni.

Voi — miten lämmintä oli tuolla laiturilla, lankut olivat aivan valkeat ja lämpimät auringosta, ja paalut meressä olivat täpö täynnä pienen pieniä näkinkenkiä ja vihreitä levistä ja muista kasveista — niin ikivanha tuo laitururi oli.

Ja kuinka vesi olikaan vaaleanvihreää ja peilikirkasta sen alla! Näki jok'ikisen raakun, jok'ikisen meritähden ja pikku kiven tuolla pehmoisella, valoisalla hiekkapohjalla. Ja kokonaisia parvia pienen pieniä kaloja vilisi salamannopeasti vanhojen, limasten laiturinpaalujen vä-

litse. Toisinaan tuli laiska ankerias hiipien, kiemurteli hitaasti laiturin alle, oli hetken hiljaa ja ikäänkuin pais-tatteli itseään, sitte se luikersi hitaasti tiehensä taas.

Tässä laiturissa ei tavallisesti milloinkaan ollut muita veneitä kuin kaupungista muuttaneen tukkukauppiaan uusi kutteri. Sillä metsän läpi tänne vievä tie oli niin vaivalloinen, eikä sitä koskaan käytetty.

Mutta kutteri oli hienon hieno. Häikäisevän valkoinen se oli. „Lokki“ oli kultakirjaimin luettavana sen toisella sivustalla.

Metsän toisella puolella levittäytyi iso, raikas, vihreä niitty nousten kaltevasti yhä ylemmä; siellä tuuli fanski hauskasti yli kissankellojen ja sinililjojen ja lyhyen, ohuen ruohon.

Jan Bluhme ja Riitta-Even makasivat päät laiturin-reunan ulkopuolella ja tirkistelivät mereen.

„Ravustetaanko?“ kysyi Even.

Jan tietysti halusi. Even veti pitkän rihman pienen pienestä taskustaan ja satoi kiven rihman päähän.

Riitta-Evenillä oli valkoinen otsafukka, ja hän oli niin pisamia täynnä, että ne olivat toinen toisensa tiellä. Ja hiekassa ja mullassa hän oli aina korviin asti.

„Tuon ison vonkaleen tuolta“, sanoi Even, „sen pyydystämme“. Se oli vanha kunnianarvoisa rapu, joka oli koko ajan maannut kahden kiven välissä.

Ja he heittivät rihman kivieneen houkuttelevan lähelle vanhaa rapua. Ravut, nähkääs, tavallisesti vihastuvat tuollaisista kivistä, jotka heiluvat heidän yllään, tarttuvat niihin ja ryömivät niille ja — yks-kaks ovat ylhäällä.

Mutta vanha rapu lienee elämässään nähnyt monta tuollaista kiveä, se oli aivan hiljaa, ei liikuttanut edes kynttänsä.

„No, vanhus“, kehoitti Even.

„Se on kuollut“, sanoi Jan.

„Se on viekas“, sanoi Even.

„Työnnäkö sen esiin kepillä?“ ehdotti Jan.

Mutta he eivät löytäneet mitään keppiä, vaikka he olisivat kuinka haeskelleet.

Mutta kutterissa oli mitä oivallisin keksi.

„Minäpä otan sen“, sanoi Jan Bluhme ja hyppäsi „Loikin“ kannelle.

„Minä työnnän sen esiin“, sanoi Even.

„Eipäs, vaan minä“, sanoi Jan.

He kiistelivät siitä kauan.

„Mutta minähän sen otin“, sanoi Jan Bluhme.

Sitte he sopivat siitä, että pistäisivät rapua vuorotellen.

Mutta rapu ei edes liikahtanutkaan, makasi vain kuin kiinninaulattuna hiekkapohjaan.

„Etkös lähde, mummoseni?“

Jan Bluhme kävi yhä kiihkeämmäksi. Hän seisoi kaukana lankulla, joka pisti mereen, nyt —

Even kehoitti: „Iske pitemmälle — nyt se liikkuu — pitemmälle —“

Loiskis — Jan Bluhme ja keksi olivat meressä!

Oo — kuinka hän pelästyi. „Ät-sih“ — hänen täytyi päästää keksi kädestään uidakseen pari otetta, jotta pääsisi laiturille. Sitte hän kiipesi ylös.

„Hyi, kuinka märäksi tulini“, sanoi Jan Bluhme, „pelasta toki keksi“, kiljaisi hän, sillä siellä se kellui aivan laiturin luona.

Ei, Riitta-Even ei voinut pelastaa keksiä — eihän ollut saatavilla venettä — ja niin täytyi Jan Bluhmen mennä uudestaan mereen ja uiden tuoda se maihin.

Uh, kuinka liti märkä hän oli!

„Riisu vaatteesi ja kuivaa ne hyvin“, sanoi Even.

Jan Bluhme kääri yltään läpimäärän puseron ja paidan ja kaikki, väänsi ne ja pani ne kuivumaan auringonlämpimälle laiturille.

Even oli sillä välin käyttänyt hyväkseen keksiä sadakseen ravun liikkeelle —

„No, nyt se on kiikissä“ —

Nyt piti Jan Bluhmenkin tulla — he kiistelivät vähän — Jan voitti, ja siellä hän seisoi ilki alastomana auringonpaisteessa uloimmalla lankulla ja pisti pistämistään keksillä.

Äkkiä — he kuuluivat ääniä!

Kukahen mahtoi tulla?

He tuijottivat metsään päin.

Sieltä tuli eräs herrasmies ja herrasnainen pitkin polkua, tuota puunjuurien ja kivien välitse mutkittelevaa polkua — ja lisäksi vielä herra ja neiti ja sitte kaksi neitiä — yllä vaaleat hameet ja korit käsissä —

Oi, oi — ja täällä hän seisoi vaatteitta — ja „Lokin“ keksi kädessä!

Sillä hän näki heti, että se oli tukkukauppias, kutterin omistaja.

Even pyyhälsi kuin nuoli rantaa pitkin metsään, Jan Bluhme perässä, keksin hän heitti laiturin yli — hän ei ajatellut edes vaatteitaan, ennenkuin oli metsässä.

Kuinka hän juoksikaan! Hän ei kertaakaan katsonut taakseen — niin kovasti hän pelästyi!

Voi sentään — täällä hän juoksenteli ilki alasti, ja tuolla olivat hänen liiti märät vaatteensa noiden hienojen naisten luona.

Ja kotiin oli aika pitkä matka. Ensin koko metsätie ja sitte pitkin kiviaidan vierustaa ja sitte koko Karinen vainio, missä kaikki ihmiset saattoivat nähdä hänet.

Kuinka konua tämä olikaan!

Ja Even oli tiessään, hän ei edes tietänyt, mihin hän oli mennyt.

Ja laiturilta hän kuuli naurua — oo, kuinka nuo naiset naurivat ja huusivat —

Hän ei voinut nähdä heitä, sillä metsä oli edessä, mutta sieltä kuului naurua ja puhetta keskeytymättä.

Hän, Jan Bluhme, oikaisihe erään orjantappurapensaantaa.

— Ne kai lähtisivät pian purjehtimaan, jolloin hän voisi mennä hakemaan vaatteitaan — olipa iki hyvä, että hän pääsi liivahtamaan pakoon tuon vihaisen tukku-kauppiaan käsistä. Aitta-Even sanoi aina, että tuo tukku-kauppias oli niin julman äkäinen.

Hän makasi kauan — tuuli toi hänelle puhetta ja naurua, niin että ne siis yhä olivat laiturilla.

— Oli alkanut tuullakin — puhalsi oikeastaan ilkeän kylmästi — häntä miltei paleli — vietaävää, kuinka paleli, hänen hampaansa kalisivat.

Hän hiipi metsään ja tirkisteli puunrungon takaa.

Siellä ne istuivat laiturilla kaikki tyyni ja joivat lasaista ja söivät koreista!

Ja hän seisoi ja paleli niin hirveästi —

Uh, huh, huh — pikku Jan Bluhme tahtoi juosta kottiin äidin luo — hänhän voisi mennä kyykistellä pitkin oja — mutta mitä äiti sanoisi, kun hän tulisi kottiin vaatteitta — uh, huh —

„Mitä sinä täällä istut ja uliset?“ — Se oli Nils kalastaja, joka kaukalo olallaan oli tullut pitkin vainion pehmeää ruohoa niin hiljaa, ettei hän ollut huomannut.

„Mutta poika riepu, makaatkos sinä täällä alasti —“

Silloin Jan Bluhme itki todella.

„Itken — ui — ui — vaatteenihan ovat laiturilla, ja siellä istuu naisia, jotka syövät ja nauravat — ui — ui —“

„Oletko tehnyt jotakin kuria sifte, kun et uskalla mennä niitä hakemaan?”

„Minä molskahdin mereen — u-hui — ja sifte me otimme 'Lokin' keksin — ja sifte tuli tukkukauppias — ja sifte minä lähdin karkuun —“

„Tästä saat puseroni, pane se yleski ja mene hakemaan vaatteesi —“

Kuinka kiltti Nils kalastaja olikaan. Pusero ulottui miltei Janin polviin asti.

Nyt ei ollut mikään konsti enää, kun oli saanut vaatteet ylleen — mutta ilkeätä se siftekin oli! Mennä tuollaisessa asussa kaikkien noiden vieraitten ihmisten luo!

Hän hiipi hiljaa alaspäin, piilotteli puiden takana, firkisteli ja hiipi taas eteenpäin.

Nyt hän oli aukealla rannalla. Siellä ne kilistivät ja joivat laiturilla. Hän hiipi hiipimistään, siirtyi kiveltä kipelle.

Äkkiä eräs naisista huusi:

„Voi — tuolla hän on!“ Osoitti ja nauroi Jan Bluhmelle. Ja sifte he kaikki taputtivat käsiään ja huusivat kilpaa ja taputtivat taas käsiään.

„Tule tänne, poika!“ huusi kaikista lihavin herra.

Uh, kuinka haljua! Inhoittavaa suorastaan!

Voi, kuinka he nauroivat kaikkityynni, kun hän tuli laiturille.

„Mikä mörökölli sinä olet?“ kysyi tuo kaikista lihavin herra.

„En minä ole mikään mörökölli, vaan Jan Bluhme.“

„Vai se sinä olet!“ Janin mielestä siinä ei ollut mitään naurunaihetta, ja kuitenkin ne nauroivat entistä pahemmin.

„Saanko kysyä — sinäkö otit keksin kutterista?“ Kaikista lihavin herra oli tarttunut lujasti Jan Bluhmen punaiseen korvaan.

„Antakaa anteeksi, että otin keksin.“ — Pieni ruskea käsi tuli tukkukauppiaan kouraan.

„Hänen on saatava leivos“, huusi eräs naisista, — „ota enemmän — ota enemmän —“

„Miksi et syö?“ kysyi eräs toinen.

„Siksi että annan ne Nils kalastajalle.“

„Miksi niin?“

„Hän lainasi minulle puseron.“

Jan Bluhme oli koko ajan erittäin toinen seistessään siinä laiturilla.

„Hyvästi“, ja hän kumarsi syvään ja raapaisi paljaalla jalallaan.

„Hyvästi, pikku Jan Bluhme, kiitos tämän päivän huvista.“

Mitä huvia he tarkoittivat, sitä Jan Bluhme ei voinut käsittää.

„Et saa panna yllesi noita märkiä vaatteita“, sanoi eräs naisista.

„Märätkö?“ Jan Bluhme koetteli niitä. „Nehän ovat riti kuivat.“ Sitte he nauroivat taas. Laiturilla oli märkä läikkä siinä, missä ne olivat olleet.

— Onneksi oli äiti matkalla kaupungissa, kun hän tuli kotiin. Ja Gunhild kyökkäri oli killti, sillä hän auttoi hänen ylleen kuivat vaatteet — se oli merkillistä, mutta hänen vaatteensa eivät ehkä missään tapauksessa olisi olleet erittäin kuivat —

Mutta kertoisiko hän tästä äidille vai ei, sitä Jan Bluhme pohji koko iltapäivän. Tämä alinomainen pelko äidin vuoksi oli niin ilkeää —

Mutta kun äiti tuli sisään sanomaan hyvää yötä, pääsi se häneltä.

„Kuules, minä putosin tänään mereen.“

„Mutta Jan!“

„Minä vain pufosin suoraa päätä.“ Hän nousi kiihkeänä sängyssään osoittaakseen kuinka se kävi. —

„Mutta sitte oli niin ilkeää, kun tuli hienoja naisia ja herroja, jotka söivät ja joivat laiturilla — mutta sitte Nils kalastaja lainasi minulle puseronsa — ja sitte minä sain leivoksia, joissa oli kiisseliä sisässä.“

„Mutta miksi Nils kalastaja lainasi sinulle puseronsa?“

„No kun minä olin alasti — ja vähän aikaa penstaan takana —“

„Mutta Jan, sinä —“

„Kalastaja Nils tuli niin iloiseksi leivoksista — hän otti ne mukaansa sairaalle pojalleen.“

„Etkö sinä sitte itse syönyt yhtään?“

„En, hän sai kaikki — mutta se kaikista lihavin nipisti niin hirveän kovasti korvastani.“

„Olitko sinä tehnyt jotakin pahaä sitte?“

„Olin, se oli keksistä, sen kai ymmärrät — mutta minä otin häntä kädestä ja pyysin anteeksi.“

„Tämä on varmaan sekava historia“, sanoi äiti, „mutta nyt saat nukkua ja rukoilla iltarukouksesi“.

Sitte Jan Bluhme luki sen iltarukouksen, jota oli lukenut aina kaksivuotiaasta alkaen.

„Jeesuksen nimeen nukkuu Jan Bluhme.“

Ja sitte hän nukkui.

Kun isä ja äiti olivat kylpylaitoksessa.

Nyt tulisi lystiä!

Isä ja äiti lähtisivät kylpylaitokseen ja olisivat poissa kuukauden ja neiti Jörgensen huolehtisi kodista ja pitäisi vaaria hänestä ja siskoista.

Nyt hän todellakin tekisi vain sitä, mikä häntä huvittaisi. Ei esim. koskaan panisi maata ennen kello kahta-toista. Ja vesillä hän olisi koska tahtoisi. Eikä pyytäisi lupaa mihinkään. Neiti Jörgensen saisi olla varma, ettei hän pyytäisi häneltä lupaa niin mihinkään.

Kuinka ihminen muuten alituisesti voisi olla niin nokka tukossa ja kuitenkin niin olevinaan kuin neiti Jörgensen, se oli suorastaan ihme. Sillä kun hänellä, Jan Bluhmella, oli nokka tukossa ja hän oli vilustunut, niin ei siinä silloin todellakaan ollut mitään mahtailemisen syytä.

Mutta neiti Jörgensen oli aina nuhainen ja hirveän olevinaan. Hänen nenänsäkin oli olevinaan, ja siinä oli leveät sieramet, joita hän levitteli.

Ja sitte hän oli tietävinään kaikki maan ja taivaan välillä. Ja kun hän jotakin kysyi häneltä, niin hän sanoi miltei aina:

„Älä kysele niin tyhmiä.“

Mutta yhden asian hän tekisi, kun isä ja äiti olivat matkustaneet, se olisi vällan varma se. Hän fatuoisi ni-

mensä alkukirjaimet kädenselkään ja ehkä lisäksi sydämen käsivarteen, samoin kuin Tellefilläkin oli.

Se olisi reilua sel!

Voisi hyvinkin tapahtua, että äiti ilostuisi, kun kotiin tullessaan näkisi kauniin sinisen sydämen hänen käsi-varressaan. Ei silti, että Jan Bluhme oli aivan varma, ilostuisiko äiti, mutta sepä olisi silloin jo tehty. Sitäpaitsi se olisi takinhihan alla, niin ettei kukaan näkisi sitä. Olisipa vain niin hupaista tietää, että se oli siellä.

Isä ja äiti matkustivat kello yksitoista aamupäivällä. Tuskin he olivat päässeet lähtemään, kun keskelle pihaa ilmaantui Tellef, joka oli seissyt ja tarkkaillut kanakopin takana kello yhdeksästä alkaen.

Jan Bluhme toimitti erinäisiä salaperäisiä askareita isän konttorissa ja äidin ompelurasiassa, ja sitte he molemmat vilistivät yli kallioiden mäntymetsän tiheimpään paikkaan. Oli löydeffävä syrjäinen soppi, missä he saisivat istua rauhassa.

Siellä he vihdoin leiriytyivät ja yks-kaks tuli päivänvaloon kiinanväriä ja iso silmäneula. Ensinnä hierottiin käteen tarpeellinen määrä kiinanväriä.

Sitte alkoi itse toimitus.

„Eks sää tahro syrjäntä käteesi?“ ehdotti Tellef.

Mutta Jan luuli, että oli parasta saada sydän käsivarteen ja J. B. kädenselkään.

Auta armias, kuinka se teki kipeää!

„Oletkos hullu, poika, kun pistät niin syvälle?“

„Näin vähästäkö sinä valitatkin!“ sanoi Tellef ja pisti vielä syvemmälle.

Kuinka sikamaisen kipeää se tekikään!

Jan Bluhme puri hampaansa yhteen — hän ei valittaisi, paikka tekisi kuinka kipeää.

Tellef pisteli ja pisteli ja veri valui, mutta Jan puri hampaansa yhteen vielä kovemmin, ei äännähdystäkään päässyt hänen huuliltaan. Kerran hän sai miltei kyyneleet silmiinsä, niin kipeää se teki.

Mutta onneksi Tellef ei nähnyt sitä — hän vain pisteli pistelemistään —

Sillä ei kukaan saisi tulla sanomaan, että Jan Bluhme pillitti niin pienestä.

Nyt oli vain piste tekemättä. Jan teki heikon ehdotuksen, eikö sitä yhtä hyvin voisi jättää silleen.

„Oletkos hupsu?“ sanoi Tellef, „tierä, että J. B:n jälessä täytyy olla piste — muutenhan ei kukaan tierä, onko se eres nimi“.

„No olkoon, mutta käsivarteen sydämen perään en tahdo pistettä“, sanoi Jan Bluhme äkkiä erittäin jyrkällä äänensävyllä.

„Ei olekaan juuri niin välttämätöntä pistää pistettä syrämen perään“, arveli Tellef.

Vihdoin oli työ tehty. Viimeinen pisto oli erikoisen syvä, ikäänkuin lopettajaisiksi.

„Äi“, huusi Jan täydestä kurkusta, „se on ilkeää, kun pistät niin syvään“.

„Nyt se pysyy iankaikkisesti“, sanoi Tellef ja hieroi taas käteen kiinanväriä.

— Jos olisin tietänyt, kuinka kipeää se tekee, en olisi ryhtynyt koko hommaan, — ajatteli Jan. Mutta Tellef ei saisi sitä tietää.

Mutta hirveän kivaa oli nyt, kun se oli tehty — hän ei voinut saada silmiään kädestä. Se alkoi sitäpaitsi tuntua kipeältä ja turvota se alkoi myöskin!

„Mutta varjeltkoon, Jan, mitä sinä olet tehnyt kädellesi?“ sanoi neiti Jörgensen päivällispöydässä.

„En mitään.“ Jan piilotti kätensä pöydän alle,

Mutta neiti Jörgensen veti sen väkisin esiin: „Mutta sinuahan on pistänyt myrkyllinen hyönteinen, lapsi“, sanoi neiti Jörgensen kauhistuneena, „täytyy heti paikalla lähettää noutamaan lääkäriä“.

Mutta Jan Bluhme ei ollenkaan uskonut, että hyönteinen oli häntä pistänyt.

„Hyönteinen sinua on pistänyt“, sanoi neiti Jörgensen lyhyesti ja jyrkästi. Hänen nenänsä oli hirveästi tukossa tänään.

— Kuinka hyvä sentään onkaan, ettei hän näe sydäntä takinhihan alla, — ajatteli Jan ja katsoi tavattoman viattomana neiti Jörgensenin leveihin sieraimiin.

„En minä usko, että minua on mikään purrut“, sanoi Jan taas.

„Tyhmyyksiä, luuletko minua idiootiksi?“ sanoi neiti Jörgensen.

„En — en toki —“ Sitä Jan ei tosiaankaan luullut.

Lähetettiin sana tohtorille, ja Jan istui ja hikoili aurin-gonpaisteessa kyökinrappusilla.

Kun hän joutui hetkeksi istumaan yksin eikä kukaan nähnyt häntä, lähti hän äkkiä lipettiin yli kallioiden. Hän tunsu paikan, jota ei kukaan tietänyt ja josta ei yksikään sielu löytäisi häntä. Hän juosta huhki kuin henkensä edestä.

Vihdoin hän oli ylhäällä pakopaikassaan; se oli suuren sammalpeitteisen kiven takana ja melkein sen alla.

Hakekoot ja löytäkööt hänet täältä, jos voivat. Vaikka joku kävelisi aivan ohitse polkua pitkin, niin ei edes näkisi häntä.

Nyt se tohtori kai pian tulee — ja täällä hän makailee — hi hi —

— Mutta hirveän haljua oli loikoa täällä ja tuntea, kuinka kipeää käsi teki.

Kun Jan Bluhme siis oli maannut siellä viitisen minutia, ryömi hän esiin taas ja asettui puunjuuren taa, mistä saattoi nähdä omaan pihaan asti.

Piilopaikastaan hän näki tohtorin tulevan, ja neiti Jörgensen ja kyökkäri ja molemmat sisaret, Asta ja Liv, olivat ulkona rappusilla ja huusivat „Jan“ niin että kajahdelti.

Jos he luulivat, että hän tulisi esiin tohtorin siellä ollessa, niin he erehtyivät.

Varmasti! Niin hupsu hän ei ollut.

Kun siis tohtori hetken kuluttua miettiväisenä mennä köpitti mäkeä alas, niin Jankin ryömi sangen varovasti esiin piilopaikastaan.

Hän pääsi huoneeseensa kenenkään näkemättä häntä ja sitte hän ryhtyi järjestelemään kalastusvehkeitään.

Kunpa hän tietäisi, kuinka pitkä tämä rihma oli. Ehkä hän voisi koetella sitä laskemalla sen ylisten rappusilta alas.

Rihma heitettiin sangen varovasti alas, vedettiin ylös ja mitattiin tarkasti — ja taas heitettiin alas. —

Ei — tuolla tuli neiti Jörgensen noustaakseen rappuja ylös. Hänellä oli päässään hattu ja siinä harso.

Ja äkkiä Jan Bluhme sai aatteen seistessään siellä korkealla ylisten rappusilla.

Hän onkisi neiti Jörgensenin hatun.

Laskisi koukun harsoon ja — vips — hinaisi ylös.

Neiti Jörgensen ei huomannut mitään, ennenkuin hänen hattunsa hitaasti nousi hänen päästään ja lystikkäästi tanssi ilmassa.

Jan Bluhme oli piilossa käsipuun takana, hatun noustessa huimaa vauhtia ylös.

„Mitä ihmettä tämä on?“ huudahti neiti Jörgensen alhaalta.

Jan Bluhme ei voinut pidäytyä kurkistamasta —

„Arvasinhan sen“, huusi tavattoman nuhaisena neiti Jörgensen, kun äkkäsi Jan Bluhmen kellanvalkean fukan, kohotti hamettaan molemmin käsin ja marssi tavallaan nopeasti ylös rappuja ja torui koko ajan.

Jan meni kiireimmiten omaan huoneeseensa ja neiti perässä.

Voi taivaan talikynttilä, kuinka hän torui!

„Hattunihan on pilalla — on nämä kauniita vehkeitä — ja täällä olen ja saan vastata kaikesta — minua ihmisparkaa — että otinkaan vahtiakseni teitä — en sinä ilmoisna ikinä ole nähnyt mokomaa poikaa — onkii hatun päästäni — ja verenmyrkytys sinulla on tietysti kädessäsi — annas, kun katson —“

Jan Bluhme ojensi vastahakoisesti ruskean likaisen kätensä.

„Itse minä sen laitin“, sanoi hän äkkiä sangen totisena.

„Mitä?“

„Sehän on tatumoitu, etkö sitä näe“, jatkoi Jan, „täältä saat nähdä enemmänkin —“

Ja käsivarrella oleva pököttynyt sydänkin tuli päivän valoon.

„Se on pistelty puolen silmäneulan syvältä ja sitte pantu hirveän paljon kiinanväriä siihen“, selitti Jan.

„Siunatkoon ja varjelkoon“, huudahti neiti Jörgensen, „ja minun kai sitte on vastattava tästäkin“.

„Sinäpä luulit, että hyönteinen oli minua purrut, neiti Jörgensen“, sanoi Jan tavattoman ylimielisesti.

„Sinusta voi luulla kaikkea mahdollista, Jan Bluhme“, sanoi neiti Jörgensen.

Jan vilkutti silmiään ja näytti vähän syylliseltä.

„Oli kaikkea muuta kuin kaunista, että juoksit tiehesi, kun tohtori tuli“, jatkoi neiti Jörgensen. „Ei voi tietää,

mitä tuosta vielä tulee“, sanoi hän ja osoitti paisunutta sydäntä. — „Niin vähän kuin minulla onkin aikaa, on minun kuitenkin kirjoitettava äidillesi tästä kaikesta — siitä hän saa ihanan kirjeen — ja ollessaan sitte vielä kylpylaitoksessa, Jan Bluhme.“

Jan vain räpyytti silmiään vastaamatta sanaakaan.

„Kiitän kaitselmusta, että tätä kestää vain neljä viikkoa“, sanoi neiti Jörgensen ja sulki oven. Seuraavaa hetkessä hän avasi sen taas:

„Hatustani puhumattakaan“, sanoi hän ovenraosta.

Olipa hänen nokkansa hirveästi tukossa, ajatteli Jan Bluhme. Eikö neiti Jörgensen olisi voinut pysyä siellä, missä oli — me olisimme yksinämme tulleet toimeen valan erinomaisesti —

Uh sentään — hänellä ei ollut mitään tehtävääkään iltapäivällä. Harmillista, että isä ja äitikin olivat poissa.

— Mutta hänpä todellakin koettelisi paloköyttä. Isä oli usein puhunut, että heidän pitäisi koetella paloköyttä, niin että oltaisiin täysin valmiita, kun tulisi tosivaara, sanoi isä. Mutta siitä ei ikinä ollut sen valmiimpaa syntynyt. Siksipä hän, Jan Bluhme, tekisi sen nyt. Sillä isä pitäisi siitä kovasti — ja sitäpaitsi neiti Jörgensen veteli nyt varmaan päivällisuniaan, niin että hetki oli mainio.

Koukku oli ikkunassa, mutta pitkä köysi suurine solmuineen oli ylisillä. Jan Bluhme sai sen muutamassa hetkessä hinatuksi ylskamariin ja kiinnitetyksi koukkuun.

Ikkunasta maahan oli pitkä väli — tämäpä lystiä! Hänpä kirjoittaisi isälle, että nyt hän oli koetellut paloköyttä. Tässä hän oli poikaa.

Ei niin sielua näkynyt puutarhassa, ja Jan Bluhme kiipesi ylskamarin ikkunasta ulos. Sitte hän hellitti ikkunanpielestä ja riippui solmusta kiinni pitäen.

Kuinka vimmatun kipeää teki käsivarsi, jossa oli sydän! Hän liukui kappaleen matkaa alaspäin — hirveän pitkältipä maahan olikin! Hän liukui taas vähäsen — ei, hän ei voinut pitää kiinni — „Äi, ai — iii“ — Jan Bluhme ulvoi riippuessaan keskivaiheilla talon seinämää. „Auttakaa — auttakaa!“ karjui hän täyttä kurkkua.

Neiti Jörgensen tuli parahiksi nurkkauksen takaa nähdäkseen Jan Bluhmen roikkuvan taivaan ja maan välillä ja sitte pudota mäiskähtävän maahan huutaen lakkaamatta.

„Käsivarteni, käsivarteni!“ kirkui Jan.

Mathea kyökkärikin tuli juosten, ja sisään hänet kannettiin, neiti Jörgensenin suu soi yhtämittaa eikä Matheakaan pannut kynttiläänsä vakan alle.

Åsta ja Liv ja Dagny kurkistelivat pelästyneinä ovesta, mutta neiti Jörgensen paineli sydänalaansa.

„Hän vie minulta hengen, tuo poika“, sanoi neiti Jörgensen.

Sitte tuli tohtori toisen kerran sinä päivänä ja Janin hihat käärittiin ylös ja kylmiä kääreitä muutettiin joka kymmenes minuutti.

Hän oli nyrjäyttänyt kätensä niin perusteellisesti kuin suinkin, sanoi tohtori.

Siinä Jan Bluhme makasi. Kun neiti Jörgensen katsoi häneen, räpytti hän silmiään, mutta sanaakaan ei tullut hänen huuliltaan. Mutta kun hän heräsi yöllä, niin eikös neiti Jörgensen ollutkin taas muuttamassa kääreffä!

„Oletkos sinä kovin vihainen, neiti Jörgensen?“

„Nuku nyt vain.“

„Mutta älä ole vihainen, neiti Jörgensen.“

„Oh sentään, mikä kultu sinä olet — minä olen iloinen, kun tiedän sinun olevan sāngyssä huomenna, niin että saan olla sinun puolestasi levollinen,“

Äänestä päättäen hän ei ollut kovin äkämystynyt — hyvä oli, että neiti Jørgensen sentään oli täällä, hän oli hirveän kiltti — nyt keskellä yötä. Oliko hän lukenut iltarukouksensa tänä iltana — sitä hän ei mitenkään saattanut muistaa — Jan Bluhme nukkui taas rauhallisesti.

Koulun kaunistus.

Jan Bluhme oli menossa koulusta kotiin, hän piti päänsä pystyssä, ja hänen käyrä, pisamainen nenänsä näytti erittäin ylimieliseltä hänen kävellessään Jensinkujaa. Lippalaki kellellä takaraivolla, niin että hiustupsu pisti esiin otsalle, rensseli oli selässä ja molemmat kädet taskuissa.

Vahvaa vihellystä pitkin koko Jensinkujaa.

Sikamaisen hupainen tuo kuukausitodistus.

Tietysti hän osasi sen ulkoa ja toisteli sitä ajatuksissaan kymmenettä kertaa:

„Jan on viime aikoina tullut paljon ahkerammaksi. Erinomaisine lahjoineen hän on nyt koulun kaunistus.“

Ja alla oli itse johtajan nimi. Ei minkään opettajan. Ei, kiitos!

Koulun kaunistus! Vahva, terävä vihellys — koulun kaunistus!

Hän menisi tänään suoraan konttoriin isän luo vihkoineen — nyt ei ollut mitään salattavaa — ja panisi vihkon avoimena aivan isän nenän eteen.

Ahkera hän olikin ollut, hän oli suoraan sanoen lue-
nut viisi kertaa jok'ikisen läksyn — hän ottaisi ladellakseen kaikki poikkeukset saksan kieliopista — entäs esim. Asian kaikki vuoret, nuo sikamaisen ilkeät nimet, hän osasi nekin prikulleen kaikki tyynni.

Oli hupaista olla ahkerakin.

Nyt hän ylvästelisi Astalle. Se istui koko iltapäivän sormet korvissa ja lukea pännäsi — ja itkun päästi, kun ei voinut saada jotakin päähänsä. Mutta hän olikin vain likka!

Mutta hänpä menisi Kongsgaardiinkiin näyttämään Isac enolle kuukausitodistusta. Sillä Isac enohan aina kaiveli ja kyseli, kuinka koulussa luisti. Nytpä hän saisi nähdä.

Terävä, vihlova vihellys!

Sekin oli merkillistä, että „Onnen Tarkoitus“ oli tullut yöllä. Hän oli nähnyt sen vilahdukselta, juostessaan kouluun tänään; se oli Forsbergin laiturissa, missä se oli viime vuonnakin ollut.

Kun Jan Bluhme oli päässyt näin pitkälle mietiskelyisensä, lähti hän äkkiä juoksuun minkä koivista kerkisi, livahti pikku portista omaan pihaan, hyökkäsi käytävään ja sisään ruokasaliin.

Isä, äiti ja sisaret istuivat jo pöydässä.

„Tässä on kuukausitodistus — ja 'Onnen Tarkoitus' on tullut“, huusi Jan Bluhme.

„Hyvä on, Jan“, sanoi isä. Ja hän tunsu äidin käden päänsä päällä. „Mutta mikä onkaan tullut?“ kysyi isä.

„'Onnen Tarkoitus' tietysti“, ja Jan Bluhme hörppi suurella kiireellä maitovelliä vatsaansa.

„Selitä selvästi — ja syö kunnollisesti.“ Isä tahtoi, että kaikki aina oli niin kunnollista.

„No, omenakaljaasi — se, joka on Lindskogin ja Lindskogin matamin — ja tulee joka syksy —“

„Mutta mikä nimi se semmoinen on?“ sanoi isä, — „mikä tarkoitus ja mikä onni se on?“

Täysikäiset ihmiset olivat merkillisiä: isäkin saattoi ajatella, mistä mokoma nimi-raiska johtui. Jan Bluhme ei ollut ikinä välittänyt sitä mieltä. Vihreäksi se oli maalattu viime vuonna ja vihreä se oli tänä vuonna, purjeet oli paikattu, keinoimmat omenat oli läjätty kannelle, keskilaatu oli säkeissä, kaikista hienoimmat taas koreissa. Ja keskellä kaikkea tätä ihanuutta istui Lindskogin matami tavattoman lihavana ja kutoi keltaisilla messinkipuikeilla harmaata sukkaa. Lindskogin matami ei muuten koskaan saanut myydä mitään, sillä Lindskog tahtoi tehdä sen itse. Mutta kun Lindskog meni kaupungille viemään ostetuita omenia, niin Lindskogin matami vahti kaljaasia ja Abel Nilsia ja kaikkea. Mutta Abel Nils oli heidän poikansa ja vaikein vartioitava, sillä pahempaa vintiötä ei ollut koko rannikolla.

Ja Jan söi ja kertoi: „Kun tahdomme ostaa Lindskogin matamilta omenia, niin hän sanoo vain: 'Väntä, väntä' — sillä Lindskogin matami on ruotsalainen, ja sitte me puhumme ruotsia.“

„Osaatko sinä sitte puhua ruotsia?“ kysyi Asta ylimielisesti.

„Onko se sitte mikään konsti — panemme vain a:n joka sanaan — mutta Abel Nils on ilkeä, äiti, sillä kun hän puhuu äitinsä kanssa, niin se puoli hänen kasvoistaan, jonka hän kääntää äitiinsä päin, on aivan rauhallinen, mutta sillä puolella, joka on meihin päin, hän irvistelee ja pistää kielensä esiin suupielestä, ja sitte Lindskogin matami luulee, että me nauramme hänelle ja haukkuu meitä niin merkillisesti ruotsiksi — se vasta lystiä —“

— Sitte syntyi iso kiista ruokasalissa Janin ja Astan välillä ruotsin kielestä ja ruotsin puhumisesta yleensä.

Janin nenä oli sangen olevinaan, Asta rimpuii vastaan ja oli aika lipeäkielinen.

„Älä vaivaa itseäsi, muoriseni, — tai etkö ole ehkä lukenut kuukausitodistustani?“

Asta tuntui ikäänkuin vähän vaikenevan. Sillä Janhan oli saanut erinomaisen kuukausitodistuksen. Mutta olipa hän nyt siitä olevinaan! Tuolle pröystäilijälle tekisi todellakin hyvää, jos häntä vähän härnäilisi. Ja niinpä hän lauloi värssyn, joka aina sai Jan Bluhmen raivoon.

„Pikku marakatti istui puuhun,
tuli kärpänen ja pisti sitä suuhun —“

Miksi Jan Bluhme katsoi tätä värssyä persoonalliseksi loukkaukseksi, sitä ei kukaan saanut selville. Mutta se ei koskaan ollut tekemättä vaikutustaan.

Hän ryntäsi suuren pyöreän ruokapöydän ympäri. Asta edellä, hän perässä. Asta kirkui täyttä kurkkua, pöytää painettiin ja työnnettiin, ja Jan Bluhmen raudoitettut korot kolisivat.

„Pikku marakatti — iii“ — hirveä kirkaisu, — „tuli kärpänen — iii —“

— Isä seisoj ovella: „Minä luulen, että te—“ Enempää hän ei sanonut, mutta „Koulun kaunistus“ sai kouran niskaansa ja ohjattiin koko vauhdikkaasti ulos ovesta, Astan kadotessa kuin salama keittiönovesta.

Kohta jälkeinpäin Jan Bluhme seisoj mitä syvimmässä rauhassa halkovajassa ja veisti kaarnavenettä eikä ajatellut hituakaan, että hänet oli heitetty ulos pari minuuttia aikaisemmin.

Hirveän kummallista, että hän siis oli koulun kaunistus! Suorastaan suurenmoista. Nyt hän olisi hirveän ahkera jok'ikinen päivä — lukisi vähintään kuusi kertaa jokaisen läksyn.

Ja tästä kaarnaveneestäkin tulisi hieno — Jan Bluhme piteli sitä loitommalla ja silmäili tarkasti, ensin pitkitäin ja sitte poikittain — hienoin kaarnavene, minkä kukaan milloinkaan oli tehnyt. Ja kaikki, jotka saisivat nähdä sen, sanoisivat: Kuka on veistänyt tämän sikamaisen komean veneen?

Tässä hän oli potraa poikaa!

Jonakin päivänä hän ryhtyisi veistämään oikein isoa laivaa, noin puolen metrin pituista; sen pitäisi olla täsmällinen jäljennös oikeasta, isosta laivasta. Jan Bluhme vaipui mietiskelyihin, ottaisiko vai eikö hän sen mukaansa kouluun, kun se olisi valmis, ja näyttäisi sitä johtajalle. Sitte johtaja tietysti kehuisi häntä kovin — sillä siitä tulisi oikein erinomaisen kaunis laiva.

Jan Bluhme päätti ottaa laivan mukaansa — hän ryhtyisi valmistamaan sitä huomenna — ja näyttäisi sitä johtajalle. Se pitäisi maalatakin. Ja oikeat purjeet. Mutta hyi, sitte hänen kai oli pyydeffävä Astaa ompelemaan nuo purjeet. Sitä ilkeää härnäilijää. Mutta hän ompeli tavattoman sievästi — no, likat eivät juuri muuhun kyenneetkään. Mutta ehkä hän vain veistäisikin purren, joka olisi täsmälleen samanlainen kuin „Onnen Tarkoitus“.

Ja äkkiä hän heitti kaarnaveneen, josta piti tulla niin sikamaisen kaunis, rojun joukkoon halkovajaan ja läh'i juoksemaan laiturille päin.

Kuinka pölhömäisen tyhmä hän oli ollut, kun oli seisunut ja vuollut kaarnavenettä, vaikka „Onnen Tarkoitus“ oli Forsbergin laiturissa. Juoksu sinne ei vienyt pitkää aikaa.

Tietysti siellä oli eräitä poikia maleksimassa. Aron ja Severin ja Kresjan. Muuten siellä ei ollut niin kissaakaan tänä rasvatyynenä, kuumana iltapäivänä.

Lindskogin matami istui ja nuokkui kannella, ja Abel Nils loikoi ja irvisteli säkkien päällä kokassa. Lindskog oli varmaan kaupungilla asioillaan.

Hirveän lämmintä tänään oli — aivan kuin kesällä — ja kuitenkin oltiin keskellä syyskuuta —

„Annas meille omena“, kuiskasi Severin Abel Nilsille. Tämä ei vastannut, irvisteli vain entistä pahemmin ja näytti viekkaalta.

„Heitä maalle jokunen“, ehdotti Jan Bluhme.

„Vain yksi kullekin“, kuiskasi Kresjan.

„Älä nyt haro vastaan“, sanoi Aron.

Äkkiä Abel Nils nousi ja meni naama tavattoman viekkaana alas keittiöön. Heti sen jälkeen hän ryntää kannelle taas:

„Äiti, äiti, kahvi kiehuu yli, tule minkä pääset —“

Ja Lindskogin matami taapersi kiireesti yli kannen ja tunki alas kapeita rappusia.

„Nyt tulkaa“, huusi Abel Nils maihin, „nyt tulkaa kiireesti ja ottakaa omenia —“

Laiturilla seisovat neljä poikaa eivät antaneet sanoa sitä itselleen kahdesti, vaan hyppäsivät kannelle ja sitte omenasäkkien kimppuun. Niin, Kresjan kopeloi korejakin.

„Äiti, äiti“, karjui Abel Nils, „tule pian — täällä on omenavarkaita — tule pian — tule pian —“

Ulkomattoman nopeasti Lindskogin matami taas ilmaantui rappusista, ja siihen tuli Lindskogkin, ikäänkuin olisi maasta putkahtanut. Ja Abel Nils huusi ja kertoi:

„En huomannut mitään, ennenkuin kaikki pojat hyökäsivät kannelle ja vohkivat itselleen hienoimpia hedelmiä —“

Oo, kuinka Lindskog haukkui ja Lindskogin matami.

Ja Lindskog piteli kahta heistä ja matami kahta, hän oli erittäin luja kouristaan — ja Abel Nils lensi nouta-

maan poliisia, ja aivan äkkiä oli laiturilla paljon väkeä, ja pojat huusivat ja parkuivat päästäkseen vapaiksi —

Ja siinä oli poliisikin. „Saatte tulla kamariin“, sanoi hän.

Heidän selityksensä Abel Nilsistä ei auttanut mitään. „Tulkaa mukaan kamariin“, vastasi konstaapeli kaikkeen, mitä he sanoivat.

Ilkeätä, että noin joutui tekemisiin poliisin kanssa. Abel Nils saisi tämän vielä maksaa —

Poliisikamarissa kirjoitettiin heidän nimensä muistiin — ja sitte Jan Bluhme juosta ravasi kotiin. Ehkä oli parasta kertoa isälle asia suoraa päätä, mutta kauhean ikävää se oli.

Oh — ei ollut enää mitään hupia. Ei edes kuukausitodistuksesta —

Iltapäivällä sama konstaapeli tuli heille kotiin ja puheli isän kanssa. Ja isä tuli totiseksi. Ja äiti näytti hirveän huolestuneelta. Ja Asta tuijotti suu selällään, mutta sitte hän pilkkasi:

„Koulun kaunistus — kaunis kaunistus — ihana kaunistus —“

Tavallisissa olosuhteissa Jan Bluhme ei tietenkään olisi sietänyt sellaista ärsyttelyä —

Kaikki oli niin ilkeää ja ikävää — niin että ykskaikki, vaikka Asta härnäili — muuten oli häpeä kulkea konstaapelin kanssa kautta kaupungin, kun hänellä kerran oli tuollainen kuukausitodistus —

Oo, kuinka oli ilkeää — hyi, kuinka oli ilkeää! — Juuri kuukausitodistuksen vuoksi. — Hän ei menisi enää ulos illalla, vaan sulkisi huoneensa oven. Kun hän vain vilkaisikin ikkunasta ulos, niin Asta oli kohta siellä: „Olet sinä aika ihana koristus, kun käyskentelet konstaapelin kanssa —“

Oo, kuinka iloissaan hän oli ollut tuosta kuukausitodistuksesta! Nyt hän ei voisi mennä sitä näyttämään Isac enollekaan.

Äkkiä iski häneen ajatus. Hän ei tahtoisi pitää tuota kuukausitodistusta — kun oli niin konua, että siinä oli semmoista —

Hän ei ollut varastanut omenia, sitä hän ei ollut tehnyt, mutta hän oli ollut poliisikamarissa ja nyt Jan Bluhme oli suuressa protokollassa — muuten hän kyllä fiesi hyvin, että Lindskog ja Lindskogin matami suuttuisivat, kun he noin ryntäsivät kannelle ja vohkivat itselleen, vaikka Abel Nils olikin sanonut, että saisivat niin tehdä.

Ei, kaikki oli ilkeää!

Ja Åsta, joka härnäili, ja nyt saisivat kai muutkin pojat pian tietää asian.

Ei, tofisesti hän ei tahtoisi pitää kuukausitodistusta — hän antaisi sen johtajalle takaisin, sen hän tekisi.

— Ja Jan Bluhme lähti pitkin, vakavin askelin johtajan asunnolle puhumatta siitä kotona mitään. Lippalaki ei nyt ollut reilusti niskassa, vaan painettuna syvään otsalle.

„Onko johtaja kotona?“

„On kyllä, ole niin hyvä.“

Ilkeää tämä oli. Hän oli jo sisällä. — Jan Bluhme kumarsi, niin että hän oli aivan kaksin kerroin.

Johtaja oli iso mies ja hänellä oli suuri, vaalea kokoparta ja siniset, tuimat silmät.

„Hyvää päivää, Jan Bluhme, mitäs asiaa on?“

„Se on niin pahaa, mutta —“, suuri etsiskely ensin toisesta, sitte toisesta housuntaskusta, — „mutta olisiko johtaja niin ystävällinen ja ottaisi kuukausitodistuksen takaisin?“

„Ottaisin takaisin — mitä tarkoitat, Jan Bluhme?“

„Se on siksi, kun siinä on, että minä olen koulun kaunistus — ja — sitä en ole — en nyt.“

„Mitä tämä on? Selitä, Jan Bluhme.“

Jan Bluhme näytti kovin pieneltä, ja hänen polvensa olivat koukussa, kun hän siinä seisoi suuren koulunjohdajan edessä.

„Sentähden että — sentähden että — minut on tänään merkitty poliisikamarin suureen protokollaan — ja olen kulkenut konstaapelin kanssa katuja pitkin — ja siksi oli niin ilkeää, että kuukausitodistuksessa oli —“

„Kerro kaikki alusta alkaen!“

„Niin se kävi, että 'Onnen Tarkoituksen' Abel Nils houkutteli äitinsä kannen alle, ja sitte hän sanoi, että saisimme tulla laivalle ja ottaa niin monta omenaa kuin halusimme — mutta kun sitten otimme — niin hän huusi konstaapelia, ja sitte — niin sitte me kuljimme pitkin katuja —“

„Abel Nils kehoitti teitä siis tulemaan laivalle?“

„Niin kehoitti — mutta minä tiesin, että Lindskog ja Lindskogin matami suuttuisivat siitä — tiesin sen erittäin hyvin — ja myös isä oli vihainen — olkaa niin hyvä, jos johtaja ottaisi tämän takaisin.“

Tuli pieni hiljaisuus.

„Luulen, että annamme sen olla, niinkuin se on“, sanoi johtaja lopuksi, „sillä sinä, Jan Bluhme, et kai ryhdy mihinkään sellaiseen toista kertaa?“

„En, en mene enää konstaapelin kanssa.“ Jan Bluhme ravisti farmokkaasti päätään. „Ja kyllä minä luen — kiitos“ — syvä kumarrus, niin että hän taas oli aivan kaksin kerroin. Oven luona jälleen tavattoman syvä kumarrus: „Kiitoksia!“

Kun hän oli tullut kadulle, pisti hän ensin kuukausi-
todistuksen taskuunsa ja sitte kummankin käden, ja sitte
kuului kova vihellys. Hän vihelsi jotakin sikamaisen
kaunista, jota äiti oli soittanut.

Tulisivatpa nyt härnäilemään, niin saisivat kuuman
saunan. Hänpä oli ollut itse johtajan luona, hän. Ja
johtaja oli rajun kilffi.

Pitkän aikaa jälkeenpäin johtaja kertoi isälle ja äidille,
että Jan oli ollut hänen luonaan ja tahtonut antaa ta-
kaisin kuukaositodistuksen.

„Kelpo Jan“, sanoi äiti. Näytti melkein kuin hän olisi
saanut kyyneliä silmiinsä.

Täti Grenertsenin omenapuu.

Oh, tuota täti Grenetsenin omenapuuta! Se oli suorastaan koettelemus! Siellä suuret lasiomenat riippuivat riippumistaan puussa päivä toisensa jälkeen. Ei yksikään sielu ajatellut ottaa niitä alas. Eikö esim. ¹⁷täti Grenertsen voinut sanoa vanhalle Katrinelle, joka ¹⁸oli hänen piikansa: „Ravistahan muutamia omenia Jan Bluhmelle!“

Kaukana siitä! Niin hän ei tehnyt koskaan.

Ja kuitenkin hän kävi heillä jok'ikinen päivä, nyt kun he olivat tulleet kaupunkiin takaisin kesäloman päätyttyä. Oli tosin pieni mutka Vanhan kuninkaan kadulle, missä täti Grenertsen asui, mutta hän pistäytyi sinne sentään niin pian.

Sillä oli niin mukava nähdä, olivatko omenat kasonneet — vai oliko Katrine ehkä korjannut ne.

Mutta aina ne olivat samanlaiset päivän toisensa perään. Mikään siellä ei muuttunut. Omenat riippuivat siellä. Ne tulivat vain yhä kirkaammiksi päivä päivältä, ja täti Grenertsenin käyrä, suunnaton nenä oli ikkunassa kukkien takana aivan samoin jok'ikinen päivä. Ja Katrine seiso i keittiön ikkunassa puoliuudinten takana ja oli närkeä.

— Nyt hän oli kyllästynyt vahtimaan tuon puutarhapahasen omenia.

Sillä se oli keho puutarha. Ikivanha tietysti. Paitsi lasiomenapuu siellä oli vain yksi ainoa omenapuu, mutta sen omenia ei juuri voinut omeniksi sanoa. Jan Bluhme sanoisi niitä krokettipalloiksi. Niin „kivenkovia“ ne olivat. Ne eivät kypsyneet ennenkuin seuraavan vuoden maaliskuussa ja hädin silloinkaan, niin että ymmärrätte itse —

Kun sellainen omena oli puutarhan käytävällä, niin hän tietysti puraisi sitä — niin, hän oli syönyt niitä muuten montakin — mutta oikeita rakkariomenia ne olivat.

Ja täti Grenertsenin puutarhan viinimarjoista ei kannattanut puhuakaan, sellaisia happamia pieniä nuppineulanpäitä. Ja karviaismarjat — pienen pieniä — mutta ne olivat makeita ne. Ja muuta siellä ei ollut. Ei keuhkolistista sokeripalkoa tai porkkanaa. Kaukana siitä — vain muutamia tyhmiä reseedoja ja sellaisia sinipunervia kukkia, jotka tuoksuvat niin väkevästi. Ikäänkuin niistä olisi mitään hupia!

Ei, täti Grenertsenin puutarha ei suinkaan ollut puoleensa vetävä. Eikä itse täti Grenertsenkään. Hän ei muuten ollut hänen tätinsä. Ei, ja se oli hyvä se.

Hän oli äidin täti, ja niin he kotona sanoivat häntä kaikki tädiksi.

Pienessä talossa Vanhan kuninkaan kadun varrella hän oli asunut iänikuisesti. Hänen huoneissaan oli niin vanhanaikaista, kello käkineen, joka tuli esiin ja kukkui, ja sinisiä lasiruukkuja, joissa oli ruusunlehtiä. Ja iso harmaa kissa, joka istui ikkunalla ruusujen keskellä ja siristeli silmiään ja kehräsi.

Itse täti Grenertsenin kanssa oli vaikea keskustella. Hän saattoi olla oikein tyly.

Ei ystävällinen, kuten Kongsgaardin Isac eno. Oo, kaukana siitä, ei sinne päinkään.

Kun hän esim. tuli tuollaiselle pikkuvierailulle. Sillä täti Grenertsenillä oli toisinaan hyvin hyviä leivoksia, joita hän sanoi puolikuiksi. Tai esim. juuri sellaiseen aikaan kuin nyt, kun lasiomenat olivat kypsät, saattoi täti Grenertsen olla niin juupelin kärttyisä.

„Millainen ilma on tänään?“ saattoi täti Grenertsen sanoa, — „no, sinä et kai sitä tiedä — lapset eivät koskaan tarkkaa ilmaa —“

Täi: „Onko laiturilla kaloja tänään? — no, sitä kai sinä et tiedä —“

Täi: „Kuka saarnaa kirkossa huomenna? — no, sitä kai sinä et tiedä —“

Hän luuli, ettei hän ikinä fietänyt mitään! Se oli niin suufoffavaa. Hän fiesi hyvin, minkälainen ilma oli, hän fiesi hyvin, että tänään oli laiturilla koljakalaa, hän fiesi hyvin, että vanha rovasti saarnaisi huomenna kirkossa —

Mutta luuleffeko, että täti Grenertsen uskoi, jos hän sanoi sen.

„Siihen en luota“, sanoi täti Grenertsen.

Tästä näeffe, että täti Grenertsenin kanssa oli vaikea puhella.

Toisinaan hän ei saanut edes puolikuiffa. Kissa vieköön, hän ei menisi sinne enää, eikä väliffäisi sen koommin tädistä eikä vanhasta Katrinestakaan. Sillä vanha Katrine oli milfei vielä pahempi kuin täti Grenertsen. Katrinen mielestä täytyi kaikki olla niin täsmällistä, mutta siitä täti Grenertsen ei onneksi niin väliffänyt.

Puutarhan veräjä esim. oli pantava kiinni niin tarkasti, että oli milfei seppää tarvis. Ja hänen oli kuljettava keskeltä puutarhan käytävää. Ja aina keiffiötietä. Jos hän tuli toisen kaultta, niin olisiffepa vain kuulemassa:

„Sepäs nyt vasta on, kuinka hieno hän on tänään, kun tulee paraafikäytävästä, niin että täytyy jättää työnsä ja fulla avaamaan.“

Juupeli sentään, hän ei enää menisi tuota pitkää tietä Vanhan kuninkaan kadulle. Nuo omenaraiskat saisivat hänen puolestaan riippua siellä niin kauan kuin tahtoisivat.

Neljään päivään Jan Bluhmen polvihousujalat eivät olleet tati Grenertsenin vihreäksi maalatun aidan sisäpuolella. Mutta viidentenä päivänä Jan Bluhmesta tuntui, että olisi aika mukava nähdä, riippuivatko omenat vielä paikoillaan.

Hän juoksi sinne nopeasti, sillä olisi sentään aika ikävää, jos omenat olisi korjattu —

Ei, onneksi — siellä ne vielä riippuivat! Ja tati Grenertsenin nenä oli ikkunassa kuten tavallisesti, ja Katrine oli puoliuudinten takana kuten tavallisesti.

Täsmälleen samoin kuin kaikkina muinakin päivinä.

Hän pistäisi sisään kuulemaan, kuinka tati Grenertsen jaksoi tänään. Ovi oli onneksi auki, niin että hänen ei tarvinnut vaivata Katrinea.

„Hyvää päivää, tati Grenertsen, terveisiä äidiltä.“

Hän istuutui jäykkänä ja suoraselkäisenä tuolille oven viereen, sillä hän tiesi, että siinä hänen oli istuttava.

„Hyvää päivää, Jan Bluhme.“

Perin hiljaista kauan aikaa. Uh sentään, hänen kai täytyi puhua jotakin.

„Äiti on vieraisilla tänään.“

„Sen kylläkin uskon“, sanoi tati Grenertsen, „ihmiset eivät tähän maailman aikaan ole enää koskaan kotona — juoksentelevat vain ulkona, sitä ne kaikki tekevät.“

„Isä oli vieraisilla eilen.“

„Uskon sen tavattoman kernaasti.“

Taas aivan hiljaista. Jospa edes käki tulisi esiin kukkumaan. Muuten siihen olisi kokonainen neljännes vielä, näki hän. Jan Bluhme vaivasi aivojaan, mitä hän puhuisi.

„Eilen meillä kotona leivottiin pikkuleipiä“, — sanoi hän äkkiä.

„Sitte kai söit niitä ylenmäärin.“

Ei toki, Jan Bluhme ei ollut syönyt liikaa, hän voisi hyvin tänäänkin syödä muutamia, kotona hän oli saanut vain palaneet.

„No, eipä ole mitään, mitä lapset eivät söisi“, sanoi täti Grenertsen.

Onpas täti Grenertsen mutkikas tänään. Jan ei voinut sanoa sanaakaan omenista, sillä hän oli puhunut niistä niin monta kertaa ennen.

„Nyt minun on kai mentävä.“ Hän nousi hitaasti.

„Niin kai se on.“

Mutta kun hän oli tullut käytävään, niin täti Grenertsen huusi:

„Jan Bluhme!“

Hän kurkisti sisään taas. „Niin, nuo omenat — saat kiivetä puuhun, kun olet pieni ja kevyt.“

„Kyllä, täti Grenertsen, lähden kiipeämään heti paikalla.“

„Ei, tule takaisin huomenna, on jo myöhäistä tänä iltapäivänä.“ — Kello oli juuri viisi.

Kolme minuuttia yli puoli kolmen seuraavana päivänä oli Jan Bluhme taas täti Grenertsenin puutarhassa. Hän oli tuskin saanut nielaistuksi päivällisruuan. Matkan varrella hän oli ollut Tellefin luona ja saanut hänet mukaansa, sillä pitihän olla yksi mies lisää, joka kiipeisi puuhun ja ravistaisi, kun hän seisoisi alla ja noukkisi.

Varmuuden vuoksi oli parasta, että Tellef seiso i puutarhanaidan ulkopuoella, kunnes hän oli ilmoittanut täti Grenertsenille hänen läsnäolostaan.

„Hyvää päivää, täti Grenertsen, täällä minä olen.“

„No, oletpa sinä aikaisin liikkeellä. — Nyt sanon sinulle, Jan Bluhme, etten tahdo saada omalletunnolleni, että syöt puoleksi mädäntyneitä omenia — ja tässä lajissa on tavallisesti paljon puoleksi mädänneitä — ja vioittuneet voit saada — sillä ne mädäntyvät kuitenkin.“

„Kiitos, täti Grenertsen!“

„Tulet kai toimeen ilman Katrinen apua, ajattelen minä.“

„Kyllä, erinomaisesti — muuten minulla on tuolla aidan ulkopuoella poika, joka on niin sukkela — ja hirveän väkevä —“

„No, en minä ajatellut, että sellaista voimaa tarvittaisiin pudottamaan puusta muutamia lasiomenia.“

„Hän on myös kovin kiltti, täti Grenertsen.“

„Se on hyvä se — no, ota tuo korukappale avuksesi.“

Siellä he seisoivat, Jan ja Tellef, suurine korineen lasiomenapuun alla.

Oi voi noita omenia. Niitä oli varmaan koko kapallinen.

„Mene sinä puuhun ravistamaan“, sanoi Jan Tellefille.

„Kyllä.“ Tellef tarttui kiinni, pani polvensa runkoa vastaan ja oli ylhäällä samaa menoa. Tavaton ravistus. Läiskis, viisi isoa omenaa putosi. Lovellisia ja vioittuneita ne olivat kaikki.

„Viisi isoa, vioittunutta omenaa, poika — ne me otamme“, sanoi Jan. Janin puseroon ne katosivat kaikki.

„Minä tahdon myös“, sanoi Tellef puusta.

„Tietysti — minä vain kätken ne tänne.“

Taas ravistus. Neljä omenaa pudota lämähfi maahan. Kaikki miltei sohjana. Tellef tuli viivana puusta. Ne

olivat erinomaisia omenia. Tuskin kumpikaan heistä oli syönyt sellaisia omenia.

Terävää koputusta täti Grenertsenin ikkunasta. Jan kiiruhti sinne.

„Minusta te vain syötte“, — kuului sisältä.

„Emme toki — täällä on vain muutamia vioittuneita, täti Grenertsen — ja nehän meidän piti saada —“

„Enkä pidä mokomasta ravistamisesta, ne täytyy poimia.“

„Kyllä, täti Grenertsen.“

Molemmat ylös puuhun. Kuusi omenaa he saivat koriin, mutta sifte oli mahdotonta ulottua muihin. Sillä kaikki muut riippuivat ohuilla, vanhoilla oksilla, jotka ritisivät, kun niihin vain koskikin.

He koettivat ja koettivat. Äläs, kuinka pahasti nuo omenat riippuivatkaan.

„Ei tule mitään“, sanoi Jan. „Nyt minä seison korineni alla, niin voit ravistaa suoraan siihen, silloin ne eivät vioitu.“

Nuo kuusi omenaa pantiin varovasti rappusille.

Jan piti korian oksan alla, ja Tellef ravisti. Kahdeksan omenaa putosi mäiskis puutarhan käytävälle, ei yksikään koriin. „Olet sinä aika hölmö ravistamaan, poika“, huudahti Jan.

„En ole, mutta sinä olet hölmö pitämään korian.“ He vilkaisivat salaviihkaa, näkyisikö täti Grenertsenin nenää.

Ei, hän ei onneksi ollut nähnyt viimeistä epäonnistunutta yritystä. Kahdeksan omenaa joutui kiireimmän kappalla Tellefin ja Janin puseroihin.

Kun he taas kiipesivät puuhun ja ojentautuivat ja kurottelivat, niin oksa murtui ja he olivat vähällä mäksähtää maahan —

„Ei poika, meidän on ravistettava.“

„Niin on, — mutta ravista kauniisti.“

Kolme pahasti vioittunutta ja kaksi vähän vioittunutta —
„Nämä kaksi panemme rappusille.“

Kumma kyllä, mutta nyt ei omenia enää juuri ollutkaan, paitsi ohuella oksalla —

Ja ne täytyi ravistaa alas — sillä ei yksikään elävä ihminen voinut ulottua niihin.

Kiivasta ravistusta, ja omenia putoili heidän ympärilleen, joukoittain —

Kaikki olivat vikaantuneet. Ne pantiin kiireimmän vilkkaa karviaismarjapensaalle.

Sitte siellä todellakaan ei ollut useampia. Kumma, kuinka pian sato tuosta puusta oli korjattu.

— Ja rappusilla ei ollut kuin kahdeksan omenaa. Ja niistäkin oli kaksi loukkaantunutta.

Mitähän täti Grenertsen sanoisi, kun niitä tuli niin vähän —

No, hänen täytyi viedä ne sisään.

— „Täällä ovat omenat, täti Grenertsen, ne ovat ihania.“

„Mutta entäs muut?“

„Kaikki ovat tässä.“

„Koko puusta — kahdeksan omenaa!“

„Niin, muutamat olivat puolimädänneitä, ja itse sanoit, että saamme ne syödä“ —

„Sitäpä juuri en sanonut, Jan Bluhme.“ —

Jan Bluhme räpytteli silmiään eikä oikein tietänyt, mitä sanoa, mutta äkkiä hän sai aatteen:

„Mutta vioittuneet, sanoit sinä, saisimme me syödä — ja sen olemme tehneet“, sanoi hän aika pelottomasti.

„Noo — sen siis olette tehneet — näyttää, että ne ovat olleet vioittuneita kaikki“ —

„Ei toki, kuusi omenaa ei ole ollenkaan vioittunut, ja nämä kaksi vain vähän“ —

„Jaha — no, se on siis tehty, ja onneksi olkoon vatsailenne!“

Oh, täti Grenertsen ei ollut oikein suopea, sitä hän ei ollut — ei sinne päinkään.

Jan Bluhme oli iloinen, että pääsi taas puutarhaan Telfin luo. Siellä jaettiin sangen huolellisesti koko karviaismarjapensaalla oleva omenakasa — sillä täti Grenertsen ei voinut nähdä sinne ikkunastaan.

Ja sitte he lähtivät hitaasti kotiin päin; puserot olivat vähitellen huomattavasti ohentuneet.

„No, kuinka omenain korjuu kävi täti Grenertsenin luona?“ kysyi äiti.

„Aika hyvin.“

„Saiko hän paljon omenia?“

„Kyllä — mutta oli paljon vioittuneitakin.“

„Mutta olitte kai varovaisia niitä poimiessanne?“

„Olimme kovin, ravistimme koriin — ja ne, jotka vioittuisivat, ne me saisimme, sanoi täti Grenertsen.“

„Vai niin — mutta montako täti Grenertsen sitte sai?“

„Oo.“

Äiti kyseli uudestaan saadakseen tietää, montako omenaa täti Grenertsen oli saanut.

„Hän sai paljon — kahdeksan isoa omenaa — ja kuudessa ei ollut mitään vikaa.“

„Mutta täti parka, eikö hän saanut enempää kuin kahdeksan, ja hän kun pitää niin omenista — kuinka se niin kävi, olihan puussa paljon hedelmiä?“

„Niin, kummallista, ettei niitä tullut enempää — mutta omenat eivät tahtoneet pudota koriin, vaan aina ulkopuolelle — ja sitte ne vioittuivat — ja sitte me söimme ne, äiti.“

„Kuinka minua sääliittääkään, että täti Grenertsenille näin kävi“, sanoi äiti, „minun pitää katsoa, löytäisinkö

mitään hyvää, jota voisin lähettää hänelle koroaukseksi — et tehnyt kauniisti, Jan — et ollenkaan — täti Grenertsenhän on niin yksinäinen ja pienissä varoissa.“

Jan räpytteli kovin silmiään. Hänen mielensä alkoi tulla pahaksi. Ajatteles, että täti Grenertsen piti niin kovin omenista! „Parka“, oli äiti sanonut.

Äkkiä hän riensi ovelle. Ehkä Tellefillä oli jäljellä muutamia omenia. Sillä hänellä ei ollut niin siemenkوتاakaan.

Oo, kaukana siitä, Tellefin kotona oli syöty kaikki omenat.

Kuinka ilkeää, että juuri täti Grenertsen piti niin kovin omenista.

Uh — ja sitte se, mitä äiti sanoi, että hän oli yksinäinen ja ettei hänellä ollut edes rahoja —

Se teki niin kaivertavan pahaa — kunpa hänelläkin olisi jotakin, jota voisi antaa tädille. Sillä kun kerran äiti tahtoi lähettää jotakin, niin hän myös.

Mutta mitähän, kissa vieköön, hän antaisi?

Hänen säästöläätikossään ei ollut niin äyriäkään, ne oli nypitty ulos jo aikoja sitte, nuo äyriset —

Ja muuta hänellä ei ollut. No, olihan hän saanut isältä äskettäin suuren palan kiinanväriä, josta hän oli niin iloissaan —

Mutta täti Grenertsen ei varmaankaan piirustanut kiinanvärillä —

Nyt hän hoksasi. Täti saisi harvinaisen mosambikilaisen postimerkin — sen hän saisi. Koko luokka kaidehti häntä senvuoksi ja kerjäsi häneltä sitä alituisesti, mutta kukaan heistä ei saisi sitä. Ei, kiitos.

Hän löysi vanhan pillerirasian, pani Mosambikin postimerkin siihen ja vilisti Vanhan kuninkaan kadulle.

Kaikki oli siellä ennallaan. Uh, oli miltei surullista katsoa lasiomenapuuhun. Jan Bluhme löysi kaksi toisesta

puusta pudonnutta omenaa, jotka hän sangen huolellisesti otti mukaansa sisään. Hän ei toki söisi niitä täti Grenertseniltä.

„Hyvää päivää, täti Grenertsen.“

„Sinäkö se olet — joko taas olet täällä?“

Kyllä, hän se oli. „Löysin nämä omenat puutarhasta.“

Täti Grenertsen katsoi niihin silmälasiansa yli: „Vai niin, ne eivät siis ole vioittuneita.“

Jan Bluhme ei vastannut siihen mitään. Sitte hän siirtyi reippaasti tuoliltaan ovenpielestä ikkunan luo aivan täti Grenertseniä vastapäätä.

„Ajattelin, että ehkä pitäisit tästä“ — ja Jan laski pienen pillerirasian pöydälle ja katsoi odottaen täti Grenertsenin konkanenää.

„Pillereitäkö“, sanoi täti Grenertsen. „En ole eläissäni ottanut ainoatakaan pilleriä — Jan Bluhme.“

„Ei siinä ole pillereitä — ei siinä ole pillereitä“, huusi Jan Bluhme ja hyppi yhdellä jalalla pelkästä ilosta, sillä täti Grenertsen tulisi varmaan niin iloiseksi, — „katsos vain — katso!“

Täti Grenertsen avasi rasian: „Vanha postimerkki“, sanoi hän.

„Se on Mosambikmerkki, täti Grenertsen“, jatkoi Jan innokkaasti, „se on niin hirveän harvinainen, ettei sen veroista ole koko kaupungissa, täti Grenertsen.“

„Vai niin“, ja täti Grenertsen käänteli ja väänteli tuota pientä vanhaa merkkiä, „mutta miksi annat sen minulle, Jan Bluhme?“

„Siksi — siksi että — siksi että et saanut kuin kahdeksan omenaa — — ja sitte äiti sanoi“ — Jan Bluhme pysähtyi.

„Mitä äiti sanoi?“

„Äiti sanoi, että sinä pidät niin omenista, ja että olet niin yksinäinen — ja sitte — ja sitte — tuli mieleni niin pahaksi — kun Tellef ja minä söimme niin monta omenaa.“

„Ja siksi tahdoit antaa minulle tämän?“

„Niin — eikö se ole kaunis, täti Grenertsen?“

Hän seiso i nyt tädin tuolin takana ja katsoi innokkaana hänen olkansa yli. „Etkö pidä siitä?“

„Kyllä, kiitoksia vain. Arvelen, että saat puolikuun tänään.“

„Ei kiitos, ei nyt tänään.“

„Saat kun saatkin.“ Ja puolikuu syötiin sangen huolellisesti.

Jan Bluhme juoksi sydämeltään tavattomasti keventyneenä läpi puutarhan ja sulki kauniisti veräjän perässään.

Mutta ikkunan takana oli vanha koukkuinen nenä ja tähysti kukkien lomitse hänen jälkeensä, ja näytti kuin vanhat silmalasit olisivat himmentyneet. Sitte hän liimasi merkin ikkunalasiin oman paikkansa viereen.

„Se on muistoksi sinusta“, sanoi hän Jan Bluhmelle myöhemmin.

Ja Jan Bluhme oli ylpeä, että tuo tavattoman harvinaisen Mosambikmerkki saattoi olla muistona hänestä.

Mutta vanhat ihmiset ovat kummallisia, ajatteli Jan Bluhme.

„Punainen päärynä.“

Tästä saattoi todellakin kyllästyä, nyt hän ei suorastaan voinut kulkea kadulla ilman että ihmiset tulivat ja kyselivät ja kaivelivat, kuinka oikein kävi, kun hän kyykötteli „punaisella päärynällä“ ja kotona luultiin hänen hukkuneen. Jan Bluhme oli siihen sisimpiään myöten kyllästynyt. Itse rovastikin pysähtyi ja kyseli ja tiedusteli aivan kuin muutkin. Ja kun hän jatkoi matkaansa, niin hän löi häntä kepillä selkään — hän ei lyönyt kovaa, sen ymmärrätte, ja sitte hän sanoi:

„Olet sinä senkin rasavilli, hyvä Jan Bluhme.“

Hän ei ollut ollenkaan mikään rasavilli — sillä kaikki oli käynyt aivan itsestään. Jan Bluhme ei ollut ajatellut mitään. Se oli siis käynyt sikamaisen onnettomasti kaikkityynni. Sillä juuri niin oli käynyt alusta loppuun, kuten nyt saatte kuulla.

Oikeastaan uuden postimestarin pojat olivat syynä kaikkeen. Sellaiset Kristianiasta fulleet häiveröiset eivät tiedä mitään ja ovat niin pelkureita, että —

Siksi he eivät voi selviytyä kädenkäänteessä, kun tiukka tulee.

Voi taivaan portit ja pielukset, kuinka pöllöjä ne olivat. Mutta ne ovat kovin kilttejä ja tahtovat olla mukana kaikessa, niin että ne ovat siitä merkittäviä.

Tapahtuipa eräänä iltapäivänä, että heillä oli suuri halu päästä soutelemaan. Mutta venettä ei ollut niinkään helppo saada noin vain kädenkäänteessä. Kotona heillä ei koskaan ollut venettä, sillä isä sanoo, että he kaikki hukkuvat, jos hän ostaa veneen. Jan Bluhmesta näytti, että he pikemminkin hukkuisivat, kun heillä ei venettä ollut.

No, kaikissa tapauksissa Odd ja Leif ja Jan Bluhme menivät laiturille ja tutkistelivat, voisivatko kähveltää itselleen veneen. Ei niin hajuakaan soveliaasta veneestä, jonka olisi voinut lainata siinä kiireessä.

Sitte he käväisivät tullihuoneen laiturilla, ja siellä oli todellakin vene airoineen ja kaikkineen. Se oli aivan pienten rappusten vieressä. Ei tullihuoneen isojen rappusten edessä, sillä siellä he eivät olisi uskaltaneet edes ajatella sitä, vaan pienten rappusten luona varastohuoneen alapuolella.

Ei ollut varmaa, oliko se edes tullihuoneen vene. Jan Bluhme puolestaan ei sitä uskonut.

„Tämän me otamme“, sanoivat Odd ja Leif.

Niin, tietysti he sen ottivat. Se oli ihana vene, ja Jan äkserasi ja komensi postimestarin poikia, jotka olivat niin tyhmiä eivätkä tietäneet mitään.

No, tuolla oli iso hiilihöyry, joka oli ollut laivaveistämöllä ja purkanut lastinsa.

Ilkeää, ettei Jan ollut päässyt sen kannelle — hän oli koettanut pari kertaa, mutta aina oli joku mustanlikainen matruusi tyrkännyt hänet maihin. Hyi — englantilaiset olivat inhoittavia.

Hiililaiva oli jo purkanut lastinsa, se varmaan lähtisi yöllä.

He soutivat ulommaksi. Ja Jan Bluhme kehui kaupungin aluksia ja merta ja kirkontornia, joka oli Skan-

dinavian korkein, ja postimestarin pojat kehuivat Kristianiaa, ja heillä oli kovin hauskaa.

Sitte he soutivat ohi suuren, punaisen poijun, joka kellui kaikista uloimpana. Tuollainen poiju on kuin tavan punainen päärynä, joka kelluu meressä.

„Uskallatko istua tuon 'punaisen päärynän' päällä?“ kysyi Odd.

„Olisiko tuo sitte mitään“, vastasi Jan.

„Niin, mutta istuisitko siellä yksinäsi, kun me soutaisimme matkaamme“, sanoi Odd.

„Nyt saatte nähdä, enkö uskalla“, sanoi Jan.

He soutivat poijun luo, ja Jan Bluhme kapusi sille.

„Soutakaa te vain — niin pitkälle kuin tahdotte — täällä on hirveän kiva istuskella.“

Odd ja Leif soutivat minkä kiskoa jaksoivat, ja Jan Bluhme jäi ylpeänä istumaan „punaiselle päärynälle“.

— Hän ei ollut koskaan aikaisemmin tullut ajatelleeksi, että kävi laatuun istua täällä. Ajatelkaapas, pelkkää merftä yltympäri. Juuri näin hän voi mukavasti istua täällä, — hän voisi hyvin istua täällä vaikka olisi myrskykin — se ei Jan Bluhmelle ollut asia eikä mikään.

Nyt postimestarin pojat olivat jo ison hiilihöyryn takana. Kuinka kumman pitkälle he aikoivatkaan soutaa!

— Alkoi tuullakin, ja päärynä heilui ylös ja alas. Se oli merkillistä, ikäänkuin pieni meren läiskähdys poijua vasten joka aallon jälkeen. Nyt heilui päärynä yhä enemmän — oi taivas, kuinka meri löi sitä vastaan. Tuntui melkein kuin räiske ulottuisi häneen asti.

Missä nuo tyhmät postimestarin pojat viipyivät? Hän ei nähnyt venettä missään, ne olivat kai laivaveistämön takana. Veistämöllä ei näkynyt ristin sielua, kello oli kai paljon, niin että ihmiset olivat soutaneet kotiin.

Huh — nyt ne saisivat kernaasti tulla takaisin jo. Jan Bluhme huusi:

„Odd ja Leif!“

— Ei vastausta, meri vain loiski. Siinä hyökkäsi tosiaankin suuri aalto aivan hänen jalkoihinsa, ja päärynäheilui ja vaappui hirveästi.

Ja äkkiä Jan Bluhme alkoi pelätä. Ei vain vähän, vaan ylenmäärin. Oi taivas, täällä hän oli yksin, täällä pikku läikällä ulkona merellä, eikä kukaan nähnyt häntä, eikä kukaan kuullut häntä, eikä kukaan auffanut häntä.

Senkin ilkeät postimestarin pojat!

Suuri laine löi poijua vasten, hänen sukkansa kastuivat läpimäriksi aina polviin asti.

Jan Bluhme huusi täyftä kurkkua: „Äiti — äiti!“

— Taas laine, joka hyökyi vielä ylemmäksi. Ehkä hän kuolisi nyt — niin, hän kuolisi varmaan — äiti — äiti — „Isä meidän“ —

Olisi varmaan parempi, jos hän makaisi vatsallaan ja kiertäisi käsivartensa suureen renkaaseen, johon sidottiin laivan köysi.

Siellä Jan Bluhme makasi: Oi, kunpa hän olisi kotona — oo, noita postimestarin poikalurjuksia, kun soudivat tiehensä — ne saisivat maksaa — mutta ajatteles, jos hän kuolisi nyt. „Isä meidän, joka olet taivaassa —“ Jan Bluhme luki koko Isämeidän silmät suljettuina ja maaten vatsallaan punaisella päärynällä. Nyt Jumala auffaisi häntä varmaan —

Ja poiju heilui ja heilui, ja tuuli vinkui hänen yllään.

— Äkkiä hän kuuli jotakin — hän kääntyi reippaasti. Aivan vieressä oli vene — oi — ne olivat englantilaisia tuosta suuresta hiilihöyrystä — ne tulivat soutaen aivan poijun luo, puhuivat koko paljon — hyi, on ilkeää, kun

puhutaan englantia — ja ne ottivat Jan Bluhmen hal-
tuunsa muitta mutkitta ja panivat hänet veneeseensä ja
soutuivat höyrylaivalle.

Jan Bluhme oli pahasti itkettynyt kasvoiltaan, mutta
silloin eräs matruusi otti merivettä käteensä ja siveli hänen
kasvojaan ja nauroi.

Silloin Jan Bluhmekin nauroi — kunpa he olisivat
vain puhuneet saksaa, niin hän kyllä olisi ymmärtänyt,
sillä sitä hän oli lukenut puoli vuotta, arveli Jan.

Heoutuivat hänet hiilihöyrylle. No, Jan Bluhmella ei
ollut hituistakaan sitä vastaan — nyt saisivat Odd ja
Leif imeä sormiaan — kun hän pääsi tuon suuren höyry-
laivan kannelle, mutta he eivät.

Hänet hinattiin laivalle sivussa olevasta luukusta, ja
siellä oli paljon matruuseja, ja ne puhuivat ja ravistivat
häntä. Ja Jan Bluhme nauroi että raikui — tämä oli
rajun lystiä — mutta voi taivas, kuinka hiili siellä oli
liannut kaikki. Sitte eräs nuori mies johdatti hänet ylim-
mäiselle kannelle ja siellä oli lihava, punakka kapteeni.
Jan Bluhme tunsu hänet, sillä hän oli nähnyt hänet ka-
dulla, ja kapteeni nipisti häntä korvasta ja puhui paljon
merkillisiä sanoja. Jan osoitti päärynää ja pudisti pää-
tään ja osoitti kaupunkia ja nyökkäsi — nyt kapteeni
varmaan hyvin käsitti, kuinka oli käynyt. Sitte tuli van-
hahko mies ja tahtoi häntä kannen alle.

Tietysti Jan ei antanut pyytää itseään kahdesti. Siellä
oli erinomaista — hän ei ollut koskaan luullut, että likai-
sella hiilihöyryllä olisi niin hienoa — ja ajatelkaapas,
hän sai keksejä, ja tuo kelpo mies pani hänen eteensä
kokonaisen ruukun hillaa ja lusikan.

Voi taivas — ollapa nyt äiti näkemässä häntä, kun
hän pisteli suurella lusikalla suuresta hilloruukusta!

Jan Bluhme söi melko hyvin — tuo kelpo mies istui häntä vastapäätä kyynärpäät pöydällä ja katseli häntä ja hymyili.

Äkkiä hän otti esiin lompakon ja sieltä valokuvan, jonka ojensi Janille.

Siinä oli kaksi hänen ikäistään poikaa. Mies osoitti poikia ja osoitti itseään ja hymyili taas.

Silloin Jan Blukme älysi, että ne olivat hänen poikiensa. Kuinka merkillistä! Että hänellä oli kaksi poikaa ja ne olivat englantilaisia — hän varmaan rakasti niitä — tuo kelpo harmaapartainen veitikka — nyt hän pisti lompakon taskuunsa taas ja taputti rintaansa ja hymyili.

Englantilaiset ovat kelpo väkeä, ajatteli Jan. Ja ajattele, että nuo pojat osasivat puhua englantia.

Sitte hän näytteli Janille koko laivan. Erään kojun yläpuolella oli sama kuva noista pojista; ja mies nauroi taas ja taputti poveaan. Kuinka paljon ihmisiä olikaan maailmassa, tämäkin häiveröinen mies, jolla oli niin eriskummainen parta ja joka piti niin pojistaan. Se oli niin merkillistä ja niin vierasta.

Sitte mies antoi hänelle pillin, sellaisen merimiespillin — ajatelkaapas, hän pisti sen hänen taskuunsa ja sillä hän kai tarkoitti, että hän saisi sen. Ja Jan otti häntä kädestä ja kumarsi ja kiitti.

Tämäpä oli jotakin, jota sopi näyttää pojille koulussa — nyt hän pillittäisi ja viheltäisi —

Oli se hupainen tuo mies — Jan olisi mielellään pyytänyt häntä sanomaan terveiset häneltä pojilleen — ja niinpä hän osoitti kuvaa kojun yläpuolella ja sitte itseään ja sitte kauas pois toisella kädellään — nyt hän ymmärsi varmaan.

Mutta sitte tuli joku ja vei hänet kannelle taas, sillä veneellä soudettaisiin maihin ja hän pääsisi mukaan.

Jan Bluhme otti heitä kaikkia kädestä ja kumarsi ja kiitti. Kun hän oli päässyt veneeseen, oli koko laivanlaita täynnä hiilentahraamia, mustapintaisia naamoja. Jan Bluhme heilutti hattuaan — äkkiä hän muisti pillin — otti sen esiin ja puhalsi vahvasti — sitte hän nauroï sydämellisesti ja sitte vihelsi taas.

Ja kaikki mustat kasvot laivanlaidalla nauroivat myöskin.

Sitte he soutivat hänet maihin, ja Jan lähti juoksemaan pitkin katua.

Mutta sitte alkoivat merkillisyydet, sillä ensin agentti Levorsen pysähdytti hänet:

„Taivasten tekijät — kuljetko sinä täällä — kaupungillahan puhutaan, että olet meren pohjassa.“

„Kaukana siitä“, sanoi Jan Bluhme loukkaantuneena.

Sitte tuli sähköttäjä Nilsen:

„No, mun päiviäni — täällähän asianomainen on ilti elävänä.“

Uh, kuinka ihmiset olivat tyhmiä — ja tuolla tuli Olea kyökkäri ääneensä itkien. Kun hän näki hänet, oli hän vähällä pyörtyä.

„Sinä Jan vainaa, — oletko sinä ylösnoussut — tulihan sana, että olit hukkunut, poika.“

„Ei sinne päinkään“, sanoi Jan, „kaikki on postimestarin poikain syytä — katsos — mitä minä olen saanut“ — ja Jan Bluhme otti englantilaisen merimiespillinsä ja puhalsi siihen ja näytti sangen loistavalta.

— Kotona ei ollut ensimmäisessä huoneessa ketään eikä toisessakaan, mutta työhuoneesta kuului ikäänkuin itkua.

Jan Bluhme hyökkäsi sisään — äiti makasi sohvalla ja itki, ja isä istui vieressä, ja molemmat itkeä tuhersivat minkä jaksoivat.

„Jan“ — huusi äiti ja nousi — „taivaan Jumala — siinä hän on!“

„Luulitteko minun hukkuneen“, sanoi Jan sangen reimasesti — „ei olisi johtunut mieleenikään hukkua, vaikka istuinkin päärynällä, sen ymmärrätte — äiti — kas tässä —“

Hirveä, vihlova vihellys pikku huoneessa. „Haluatko kuulla sitä vielä kerran?“ kysyi Jan loistaen.

„En, en“, sanoi äiti ja piteli korviaan.

Mutta isä oli tarttunut hänen hartioihinsa. Huh, kun isä teki noin, niin se oli ilkeää — sillä se merkitsi enimmäkseen selkäsaunaa.

„Tiedätkö, mitä olisit ansainnut?“ sanoi isä.

Ei äännähdystäkään vastaukseksi.

„Pääset tällä kertaa“, jatkoi isä, „arvelen, että toistaiseksi muistat äidin kyynelet paremmin kuin selkäsaunan — kuuletkos?“

„Kyllä.“ Jan Bluhme katseli rävähtämättä äidin itkettyneitä kasvoja.

„Tänne tulevat postimestari ja hänen poikansa ja kertovat, että sinä olit kavunnut laivanveistämön takana olevalle äärimmäiselle poijulle. Pojat olivat soutaneet satamaan päin vain hovin vuoksi, mutta matkalla he tapasivat soutumiehen, joka otti heidät kiinni, kun he olivat ottaneet fullihuoneen veneen. Nämä kaksi poikaa eivät olleet puhuneet mitään sinusta, joka istuit poijulla —“

„Siitä näette, kuinka tyhmiä he ovat“, pisti väliin Jan.

— „Juoksivat vain suoraa päätä kofiin ja huusivat, että sinä istuit meressä poijulla. — Mutta kun postimestari sai käsiinsä veneen ja sousti sinne, niin sinä olit fiessäsi —“

„Minäpä olin hiilihöyryllä, minä — sen nimi oli „Hobborn“, äiti — ajatteles, että hän pani suuren ruukun hilloa eteeni — luulen, että se oli vadelmahilloa, minä söin kovasti — ja sitte minä sain tämän pillin — nyt minä vihellän —“

Korviasärkevä vihellys.

Sitte äiti pusersi häntä ja syleili häntä: „Mutta sepä vasta hirveä lahja, Jan“, sanoi äiti ja osoitti pilliä.

„Kaukana siitä“, sanoi Jan, „sillä nyt minun ei enää koskaan tarvitse olla vaarassa, sillä minä vain vihellän — kunpa minulla olisi ollut se silloin, kun olin punaisella päärynällä, niin ei kenenkään päähän olisi juolah-
tanut, että olin hukkunut. Hirveän hauska lahja minun mielestäni“, sanoi Jan.

„Hauskaksi en sitä sentään sanoisi, Jan“, sanoi äiti.

Koko iltapäivän kuului lakkaamatonta vihlovaa vihellystä mäntymetsästä — sisällä huoneissa oli englantilainen pilli iäksi kaikeksi ankarasti kielletty.

Mutta englantilaiset olivat tästä päivästä Janin mielestä maapallon oivallisimmat miehet.

VIII

Jan Bluhmen joululahjat.

Joulun aaton-aatto olisi huomenna, ja kuitenkin hän ei ollut miettinyt vielä ainoatakaan lahjaa.

Nyt oli kiirehdittävä. Ei siksi, että olisi niin hätää ollut, sillä rahoja hänellä oli. Kokonaista viisikymmentä äyriä. Niin että oli niitä riittämiin.

Hänen pitäisi saada ainakin kaksitoista joululahjaa. Ne tulisivat isälle ja äidille, kolmelle sisarelle, molemmille piioille, puunhakkaaja Jeremiaalle, Kongsgaardin Isac enolle, neiti Melingille, neiti Jörgensenille ja Tellefille.

Tämä ei ollut ensi vuosi, jolloin hän antoi lahjoja. Kaukana siitä! Hän oli todellakin tehnyt niin sekä viime vuonna että sitä edellisellä, mutta silloin äiti auttoi häntä. Nyt hän tahtoisikin sen tehdä yhä yksin. Ei niin ristiriidalla saisi olla aavistusta koko hommasta. Jan Bluhme pohti kovasti, antaisiko hän neiti Jörgensenille lahjan vai eikö. Neiti Melingin suhteen ei muu voinut tulla kysymykseenkään, hänelle oli suorastaan pakko antaa — sillä hänkin sai aina lahjan häneltä.

Neiti Meling ei muuten ollut pahinta lajia. Kun hän viimeksi oli Kongsgaardissa, niin hän sai häneltä hopeisen lyijykynänpitimen. Äivan syyttä, ei ollut syntymäpäivä eikä mikään. Niin että hän saisi lahjan, se oli varman varmaa.

Vaikeinta oli keksiä lahjat Isac enolle ja puunhakkaaja Jeremiaalle. Ja nyt Jeremias oli sairaana, oli maannut varmaan kuukauden ja häntä pakotti selästä ja kaikista paikoista. Jan Bluhme oli käynyt hänen tuvassaan melkein joka päivä katsomassa, kun vain oli muistanut. Jeremias parka makasi koko päivän yksinään; vain Maria Sykop tuli aamuin ja illoin häntä katsomaan. Hänen luokseen olikin tavattoman helppo päästä. Hänen pieni huoneensa ei ollut milloinkaan lukossa. Oli vain avattava säppi, ja siinä hän oli. Sitte oli annettava hänelle kippolinen vettä ja koetettava, saisiko hän tulen palamaan uunissa. Mutta se oli niin vaikeaa. Sitte puunhakkaaja Jeremias sanoi: „Kiitos ja kunnia.“ Niin hän sanoi aina, ja sitte Jan Bluhme livahti tiehensä taas ja lukitsi vanhan raskaan säpin. — Kelkka hänellä oli usein ulkopuolella, ja sitte hän huusi: „Puolet tiestä!“ niin että kajhti ja antoi luistaa.

— He olivat sinä päivänä leiponeet kotona joululeivoksia. Hän oli syönyt kutakuinkin paljon raakaa taikinaa ja lopuksi Asta ja hän olivat laittaneet muutamia sangen likaisia ja sangen kummallisen näköisiä leivoksia, jotka he saisivat paistaa viimeksi. Juuri tässä työssä ollessaan Jan hoksasi, ettei ollut aikaa hukattavissa, vaan hänen oli ajateltava lahjoja.

Isän suhteen ei ollut vaikeuksia, sillä hän saisi viivotimen, jonka hän oli viimeksi laittanut käsitöissä, ja äiti saisi veitsilaatikon. Heidän nimensä piti leikata kauniisti molempiin esineisiin — sitte ne olisivat valmiit.

Sitte hän laittaisi värillisestä paperista seitsemän koria ja täyttäisi ne kamferttikaramelleillä, sillä niistä pitivät kaikki ihmiset.

Sitte hänellä oli enää jäljellä Isac eno, Jeremias ja Tellef. Heitä varten hänellä oli kaksikymmentä äyriä.

No niin — hän kyllä selviäisi.

Äkkiä hän sai aatteen. Kauniin kehyksen, jonka hän oli veistänyt syksyllä, hän antaisi Isac enolle, panisi siihen kauniin kortin ja kirjoittaisi: Sydämellinen joulutervehdys uskolliselta pojalta. Jan Bluhme.

Ja Jeremias saisi samanlaisen, mutta siihen hän liimaisi kannaffimen, josta sen voisi panna riippumaan sängyn yläpuolelle. Ja kortissa olisi raamatunlause. Sillä puunhakkaaja Jeremias piti niin kovin raamatunlauseista, sen hän tiesi.

Kunpa hän löytäisi jonkun soveliaan. Hän ajatteli ensin kysyä äidiltä, mutta sitte hän tahtoi keksiä kaikki aivan yksin.

Nyt hänellä se oli. Ei hän sentään ollut aivan varma, oliko se mikään raamatunlause. Mutta se oli niin kaunis.

Ja Jan Bluhme kirjoitti käyrä pikku nenä miltei kiinni paperissa, pää kallellaan ja tavattoman hitaasti, sillä siitä piti tulla kaunista:

Jumala ei suinkaan hylkää sinua.

Jan Bluhme.

Mutta hyi — noin kävi aina, kun paraiten koetti, niin tuli ruminta. Toiset kirjaimet olivat tulleet niin tavattoman pieniksi ja tuhruisiksi ja toiset taas liian suuriksi — ja kaikkityynni kulki viistoon. Tuskin hän sai edes nimeään mahtumaan alareunaan. Sillä nimihän piti tietysti olla.

No, sille ei mitään mahtanut, hänellä ei ollut useampia kortteja, niin että hänen oli käytettävä tämä. Kun paperikehykset olivat ruskeat ja kannaffin punainen, niin se ei muuten näyttänyt hulluimmalta. Jan Bluhme kallisti päätään ensin toisaanne ja sitte toisaanne ja tarkasteli koko laifosta.

Niin, se ei tosiaanakaan näyttänyt pahalta.

Sitte Tellef saisi kahdellakymmenellä äyrillä taateleita, sillä ne olivat hänestä niin ihania, ja sitte hän oli valmis.

Oli jouluaaton iltapäivä. Muutamia isoja, pehmoisia lumihuutaleita putoili hiljaa harmaalta, matalalta taivaalta; lumi sulii muuten heti alas tultuaan, mutta mereltä kävi kylmä, vinkuva etelätuuli — sää ei muuten ollut kaikista pahin, Jan Bluhme ainakin oli sangen tyytyväinen siihen.

Tänään hän menisi itse viemään lahjansa, sillä se oli sopivinta.

Ensin hän pistäytyi neiti Jörgensenin luo, sillä tämä asui lähinnä pienessä valkoisessa talossaan. Hän seisoi keittiössä ja pesi, kun Jan Bluhmen nenä näyttäytyi keittiön ovesta.

„Vai niin, sinäkö se olet?“ — Tietysti hänen nenä isä oli hirveän tukossa.

Hänhän se oli. „Ettehän halveksi pientä joululahjaa?“ Jan Bluhme ojensi häntä kohden kirjavaa koria kamfertti-karamelleineen.

„Pane se tuonne — käteni ovat märät — en sitäpaitsi syö kamferttia — kiitos vain muuten — kotona kai jaksetaan hyvin?“

„Kyllä.“ Jan Bluhme hiipi tiehensä.

Hän ei ollut juuri hauska, neiti Jörgensen. Ilkeä, suoraan sanoen. Mutta mitä hän siitä piittäisi! Nyt hän ei voisi sanoa, ettei ollut saanut lahjaa.

Sitte Jan Bluhme meni puunhakkaaja Jeremiaan luo.

Etelätuuli puhalsi suoraan tupaan, kun hän avasi oven, ja Jeremias valitteli makuupaikallaan. Puunhakkaaja Jeremias näytti hirveän vanhalta tänään. Hän makasi harmaine parransänkineen ja silmät raukeina sinisellä pääaluksella.

„Tuletko sinä tällaisessakin rumassa ilmassa?“ sanoi Jeremias.

„Ilma on ihana“, sanoi Jan Bluhme. Etelätuuli puuskui parhaillaan, niin että koko Jeremiaan tupa rytisi.

„Tästä saat joululahjan“, sanoi Jan — „sen pitää riippua seinällä, niin että voit nähdä sen, Jeremias, — eikä se olekin kaunis?“

„On, on se hieno vehe —“

„Tehnyt sen itse kaikkifyynni“, sanoi Jan oman arvoensa tuntien.

„Niin, sinä kyllä osaat, sinä“, sanoi Jeremias ihailen. — Sitte lyötiin naula vanhan hopeakellon viereen vuoteen yläpuolelle ja ripustettiin kehys paikoilleen samaa tietä.

„Jumala ei suinkaan hylkää sinua“, luki Jeremias, ja vanha koukkuinen sormi seurasi viinoa riviä. — „Noissa sanoissa on palsamia, Jan Bluhme.“

Vanhat ihmiset ovat merkillisiä, ajatteli Jan, sillä palsami oli ainetta, jota käytetään haavoihin, sen hän fiesi hyvin.

Mutta tuossa makasi Jeremias ja sanoi, että oli palsamia tuossa ainoassa rivissä: Jumala ei suinkaan hylkää sinua!

„Niin“, sanoi Jan Bluhme, sillä hän huomasi, että Jeremias odotti vastausta.

Se riippui tosiaankin sievästi seinällä!

„Kuinka teillä käy puunhakkaus juhliksi?“ kysyi Jeremias.

„Sangen hyvin“, sanoi Jan —, mutta sitte hän tuli ajatelleeksi, että Jeremiaasta ehkä oli ikävää, että se kävi yhtä hyvin, joko hän seisoi hakkuupölkyn ääressä tai ei — „äidin mielestä ne muuten hakkaavat puut liian karkeiksi“, lisäsi hän reippaasti.

Jeremias vilkastui huomattavasti: „Niin, enkös tuota ole aina sanonut“, sanoi hän, „että puiden täytyy olla keveitä ja parahultaisia ja pieniksi pilkottuja —“

„Niin“, sanoi Jan Bluhme. Jeremias on niin kova käyttämään vieraita sanoja, ajatteli Jan.

„Hauskaa joulua siis, Jeremias.“

„Kiitos ja kunnia — nyt ei käy yksinäiseksi, kun minulla on tuo tuossa“ — ja koukkuinen sormi osoitti ruskeaa pientä kehystä, jossa oli punainen kannatin.

Sitte Jan lähti Kongsgaardiin. Iso taatelitötterö painoi toisessa takintaskussa, sillä sen hän pistäisi Tellefille paluumatkalla, ja toinen takintasku oli kovin kohollaan kehyksestä.

Hiljaista ja hienoa ja juhlallista oli Kongsgaardissa kuten tavallisesti. Neiti Meling oli kaupungilla, ja Isac eno oli sairas ja vuoteen omana. Vähän tuumailtuaan Jan Bluhme lähetti palvelijan viemään hänelle kehystä joulu-tervehdyksineen. Tuon hienon palvelijan, joka oli puettu mustaan hännystakkiin ja aina kulki hopeatarjotin kädessä. Kun Isac eno sai vaikkapa vain kauraryynipuuroa, niin hän sai sen hopeatarjoffimelta.

Jan Bluhme oli jo ehtinyt puistoon, kun tuo hieno palvelija tuli juosten hänen perässään. „Pyytäisin häntä tulemaan herran luo.“

Jan kääntyi takaisin sangen tyytyväisenä, hän kyllä tiesi, että Isac eno tahtoisi mielellään nähdä hänet. Hän kun oli saanut niin hienon lahjankin.

Isac eno makasi isossa leikkauksilla koristetussa sängyssä. Oh sentään — kuinka kalpea hän oli, miltei yhtä kalpea kuin puunhakkaaja Jeremias.

„Istuudu tuonne“, sanoi Isac eno, „tuhat kiitosta kauniista joululahjasta“.

Kehys oli jo pöydällä vuoteen vieressä.

„Niin, mutta et saa katsoa tuota kulmaa, sillä siitä on pala poissa — etkä tuota — ja tuosta se on virheellisesti leikattu, kuten näet, Isac eno — mutta kun pidät sitä noin — ja siristät silmiäsi, Isac eno — niin se ei ole pahimman näköinen“, sanoi Jan Bluhme loistaen.

„Kyllä muistan“, sanoi Isac eno, „pidän sitä vinossa ja siristän silmiäni, kun haluan katsella sitä.“

„Kirjoitus myös voisi olla kauniimpaa“, sanoi Jan Bluhme anteeksipyytäen, „mutta minulla oli niin hirveän ilkeä kynä että —“

„Pidän siitä paljon sinänsäkin“, sanoi Isac eno.

Syntyi pieni äänettömyys. Jan Bluhme tunsu itsensä vähän vaivaufuneeaksi, sillä hän ei tietänyt, mistä puhuisi.

„Puunhakkaaja Jeremias on myös makuulla“, sanoi hän äkkiä.

„Onko hän tuttavasi?“

„On, sangen hyvä tuttava — olen hänen luonaan melkein joka päivä.“

„Kerro minulle hänestä vähän.“

„Hänen selkäänsä pakottaa — tuosta juuri — hän sanoo, että hänen selkäänsä repii — hän makaa yksinään kaikki päivät, paitsi silloin, kun Marie sykop ja minä tulemme — hänen majansa ei ole koskaan lukittu — kaikki ihmiset voivat mennä suoraan sisään — olin siellä juuri äsken ja vein hänelle joululahjan.“

„Mitä sinä hänelle annoit, pikku Jan Bluhme?“

„Raamatunlauseen, siinä oli kehys ja nauhakin — tämän raamatunlauseen: Jumala ei sinua suinkaan hylkää.“

„Hän kai ilostui?“

„Kyllä, hän sanoi sen olevan palsamia.“

„Sanoiko hän niin!“ Ja Isac eno sai taas tuon kummallisen, hajamielisen ilmeen, jota Jan Bluhme ei kos-

kaan voinut käsittää. Ikäänkuin hän katselisi jonnekin kauas.

„Puunhakkaajasi oli oikeassa — se on palsamia“, sanoi Isac eno vihdoin.

Täällä makasi Isac eno ja hänellä oli vihreä silkki-peitto ja hännystakkiin puettu palvelija, jolla oli hopeatarjotin, ja tuolla makasi puunhakkaaja Jeremias sinisestä kankaasta tehdyllä päänaluksella, ja etelätuuli puhalsi aivan hänen vuoteeseensa — ja molemmat sanoivat, että noissa sanoissa oli palsamia!

Jan Bluhmesta se oli kummallista.

„Tulee kyllä muutamia lahjoja tänä iltana“, sanoi Isac eno, kun hän jätti hyvästi.

Voi taivas — Jan Bluhme hyppeli kaikkien oijen yli, jotka kohtasi paluumatkalla. Ensin ojan poikki ja sitte taas takaisin — sitte yli taas — vain siksi, että kaikki oli niin mahdottoman hupaista, sillä oli jouluilta ja Isac eno lupasi lähettää lahjoja!

Ne olisivat varmaan myös erinomaisia lahjoja ne!

— Hän tapasi tiellä Tellefin nuorimman sisaren. „Kas tässä“, sanoi hän hänelle, „tässä on joululahja Tellefille, mutta jos vain edes kosket paperiin, niin paiskaan tämän lumipallon suoraan läpi pääsi, niin että tiedät.“

Tellefin pieni sisar meni jäykkänä ovelle pitäen taateli-tötteröä molemmissa käsissään, ja Jan Bluhme seisoivat valmiina lumipalloineen ja piti varansa.

Hyvin se kävi, hän ei edes koskenut paperiin. Sitte Jan Bluhme tähtäsi huolellisesti ja lennätti lumipallon heidän omaan lipputankoonsa, johon ei osannut.

— Kellot alkoivat soida pyhien alkajaisiksi — oo, kuinka Jan Bluhme juoksi joutuakseen kofiin!

Oh sentään, kuinka kellot soida kumahtelivat!

Sisällys:

	Sivu
I. Pikku Jan Bluhme.....	3
II. Oksevikenissä.....	17
III. Ravustamassa.....	28
IV. Kun isä ja äiti olivat kylpylaitoksessa.....	36
V. Koulun kaunistus.....	45
VI. Täti Grenertsenin omenapuu.....	55
VII. „Punainen päärynä“.....	67
VIII. Jan Bluhmen joululahjat.....	76

Kariston nuorisokirjoja.

JACOB ABBOTT

- Rollo työssä, lastenkirja sid. 2: 75
Rollo leikkimässä, lastenkirja sid. 3: 50

HAROLD AVERY

- Salattu komero, seikkailuromaani..... 5: —

A. B. COOPER

- Korkki ja minä, seikka luromaani 5: —

C. T. A. HOFFMANN

- Kiusanhenki, satunovelli pojille sid. 3: 50
Pähkinänrusentaja ja hiirikuningas, tytöille... sid. 3: 50

GUNNAR JØRGENSEN

- Toveripiirissä, koulupoika-romaani 5: —

ANDRÉ LICHTENBERGER

- Rakas pikku Trott..... sid. 3: 50

BARBRA RING

- Pikku herrasmies 3: 50

CHARLES G. D. ROBERTS

- Korven kulkuri, luonnonkirja pojille sid. 3: 50

JOHN RUSKIN

- Kultavirran kuningas, lastenkirja, kuv..... sid. 3: 50

SANTERI SAARTO

- Poikuusajoilta, 2. painos, kuvitettu sid. 3: 50

ERNEST THOMPSON SETON

- Kalliovuorten valtiat, luonnonromaani, 2. painos, sid. 3: 50

FRANK STEVENS

- Mehiläisten valtakunnassa, kuvitettu sid. 2: 75

DIKKEN ZWILGMEYER

- Kolme tyttöä tuntureilla, 2. painos sid. 3: 50
Mies puolestaan 3: 50

Arvi A. Karisto Osakeyhtiö
Hämeenlinna.